6 МИЛЛИОН ПҮҮД ТАРЯАН ОРОБО

Республикын колхоз, совхозууд таряа хадалгаяа 69, хартаабха малталгаяа 74, намарай паар хахалалгаяа 38, үрэһэ хаалгаяа процент дүүргэбэ. Эдэ шухала хүдэлмэринүүдые хурдадхаха хэмжээ абая.

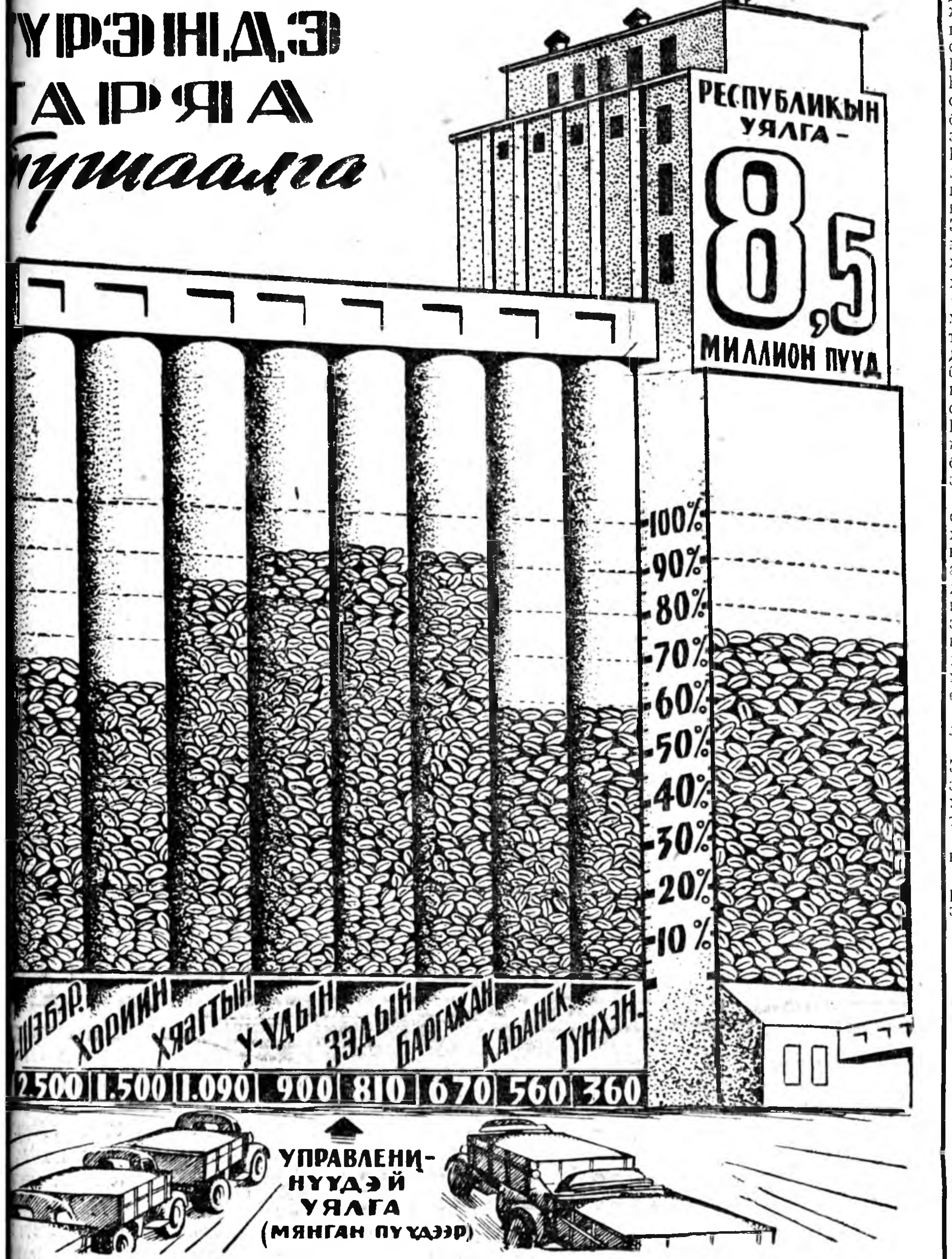
★ ★ ★

1963 оной сентябриин 25-най байдалаар республикын колхоз, совхоз, бусад ажахынууд гүрэндөө 6.324.834 пүүд таряа тушааба. Тиигэжэ республикамнай таряа тушааха, худалдаха социалис уялгаяа 74,4 процент дүүргэбэ.

Һүүлэй 5 үдэртэ таряа тушаалга улам хурдадхагдажа, бүхыдөө ...334 пүүд таряан бэлэдхэлэй пунктда ороо. Энэмнай урдахи 5 үдэрэй... ехэ болоно. Энэ үедэ Зэдын управлениин ажахынууд эршэмгэйгээр ...лажа, таряа тушааха социалис уялгаяа 93,9 процент дүүргэжэ, нэгэ... һуури эзэлбэ. Һүүлээрнь Баргажанай управлени—93,7 процент, Улаан-...—92,1, Хяагтын—84,2, Мухар-Шэбэрэй—65,7 процент дүүргэнхэй.

Кабанскын управлениин ажахынууд таряа тушааха уялгаяа 58,2, ...нэй—59,9, Хориин—61,7 процент гүйсүүлжэ, бусадһаа гээгдэжэ ябана.

Таряа тушааха социалис уялгаяа дүүргэһэн түрүү ажахынууд арга ...жонуудаа хаража үзөөд, уялгаһаа гадуур гүрэндөө таряа худалдажа ...най. Эдэ түрүүшүүлһээ жэшээ абая.

★ ★ ★

УДАРИДАГШЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ АЖАЛАЙНЬ ДҮНГӨӨР СЭГНЭХЭ

Чисаанын болон Хэжэнгын совхозууд гээгдэнги хэдэн колхозуудай һуури дээрэ нэгэн доро байгуулагдаһан юм. Тэдэнэй эмхидхэгдэһэн сагһаань хойшо гүрэнэй зүгһөө ехэ туһаламжа хүргэгдэһэн, шэнэ техникэ, үрэһэ болон тэжээл зээлеэр үгтэһэн байна. Эдэ совхозуудай газарынь зэргэлээд, хэниинь хэнэйхиһээ һайн гэхээр бэшэ. Хүнүүдыньшье ондоо болоогүй — үсэгэлдэрэй колхознигууд одоо совхозой хүдэлмэришэд нэрэтэйл болоо. Тиигэжэ урдань колхозуудай байһан газар дээрэ шэнэ ёһо журамтай, ажалаа шэнэ ёһоор эмхидхэдэг шэнэ ажахынууд байгуулагдаа.

Эдэ шэнэ ажахынууд 1962 ондошье адли эрхэ байдалда ажаллажа гараа. Зүгөөр ажахынь дүнгүүд адли бэшэ байһан. Чисаанын совхоз хүдөө ажахынгаа жэлые һайнаар дүүргэжэ, гүрэндэ орооһо, мяха, һү, нооһо урданайхидаа орходоо ехээр худалдажа, олзо бараг һайн абаһан байха юм. Мүн энэшье жэлдэ совхозойнь хэрэг һайн ябана — баян ургаса ургуулаа, гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа һайнаар дүүргэжэ байна, хони малаа эмхитэйгээр үрэжүүлнэ. Эдэ бүгэдэһөө харахада, совхоз мүн энэ жэлдэшье олзотой гарахаар. Тиихэдэнь Хэжэнгын совхоз үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ гарзатайгаар ажаллаһан, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар өөрынгөө арга боломжонуудые хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй байгаа. Энэшье жэлдэ хубилһан юумэнь үгы. Совхоз управлени соогоо эгээ муу таряа ургуулаа, һү, мяха багаар абаа, малаа үрэжүүлхэ ябадалые таһалдуулжа байна. Эдэ бүгэдэ тухай манай газетэдэ тодоор бэшэгдээ һэн.

Чисаанын болон Хэжэнгын совхозуудые зэргэлүүлээд харахада үшөө нэгэ илгаа бии. Чисаанын совхоздо ажалайнь эмхидхэл, ажалайнь журам һайн. Эндэ хүдэлмэри хэнгүй зайжа ябаха хүниие юрэдөө харахагүйш. Совхоз эбтэй коллектив болоо, урдын колхознигууд — мүнөө совхозой хүдэлмэришэд ажалдаа һайнаар хандадаг, өөрынгөө хүсэ шадалда ехээр этигэдэг болоо.

Совхозуудай эрхэ байдалынь адли аад, ажалайнь дүнгүүд хоёр ондоо. Яахадаа иимэ байнаб? Эгээ түрүүн хэлэхэдэ, эдэ совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалдаа хоёр ондоогоор хандана, хүнүүдтэеэ хоёр ондоогоор хүдэлнэ.

Чисаанын совхозые залуу инженер, шадамар эмхидхэгшэ Цырен Жамсуевич Базаржапов хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Базаржапов совхозойнгоо бүхы хэрэг эрхилхэдээ партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудтаа хододоо түшэглэнэ, мэргэжэлтэдэй болон фермын эрхилэгшэдэй, мүн бригадирнуудай ажалыень шадамараар эмхидхэнэ. Тиигэжэ совхоздо зүбөөр ажалладаг хамтын хүтэлбэри байгуулагданхай. Тушаалта хүн бүхэн эндэ өөрынгөө ажалай түлөө бэеэрээ харюусана. Залуу хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Базаржаповай һайн талань юуб гэхэдэ, юумые гансаараал бүтээхэ гэжэ оролдодоггүй, харин коллективээ һайнаар эмхидхэдэг байна. Совхозой директор нүхэр Базаржапов ажал хүдэлмэридөө алдуу эндүү хэдэггүй гэжэ яажа бодожо болохоб. Үгы, алдуу дутуунууд бии, теэд эдэ алдуу дутуунуудаа коллективтээ түшэглэн усадхаха гэжэ оролдодогынь һайн даа.

Тиихэдэ Хэжэнгын совхозой директор нүхэр Дугаров тон ондоогоор ажалладаг зантай. Ажахыгаа хуушанай ёһоор хүтэлбэрилнэ, урагшаа холо харанагүй. Нүхэр Дугаров үнэн сэхэ коммунист болобошье, ажабайдалһаа гээгдээ, бүхы юумэеэ гансаараа бүтээхэ гэжэ оролсоод, мэргэжэлтэдтэ, коммунистнууд болон эдэбхитэдтэ түшэглэжэ ажалланагүй. Үдэр бүриингөө хэрэгүүдые бүтээхэ гэжэ бүхы сагаа һалгаагаад, ажахынгаа саашадаа хүгжэхэ гол гол асуудалнуудые хараанһаа алдана, мэргэжэлтэдээ эдэ асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда хандуулнагүй.

Хоёр хүтэлбэрилэгшэдэй ажалладаг зангынь хоёр ондоо, тиимэһээ ажахынуудайнь үйлэдбэриин дүнгүүд ондо ондоо. Эдэ хоёр жэшээнүүдһээ харахада, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые зүбөөр шэлэхэ, зүбөөр хүмүүжүүлхэ гээшэ тон шухала байһаниинь илангаяа эли болоно.

КПСС-эй Центральна Комитедэй заабаринуудые дүүргэлтэ болгон манай областной партийна организаци колхоз, совхозуудаа кадрнуудаар бэхижүүлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри һүүлэй үедэ хэһэн байна. Хэдэн олон мэргэжэлтэд, һайн эмхидхэгшэд, тэрэ тоодо Ц. Ж. Базаржапов, Ц. Д. Доржиев, П. Ц. Хайдапов болон бусад хүдөө эльгээгдээ. Эдэ залуу нүхэдүүд колхоз, совхозуудай дүй дүршэлтэй хуушанай хүтэлбэрилэгшэд Ж. Б. Ванкеев, Н. Е. Медведев, Ц. Д. Батуев, Л. Ц. Цыренов, С. С. Автушенко болон бусадай зэргэдэ нэмэлтэ боложо ороо. Энэ тон зүб. Залуу хүнүүдые дэбжүүлхэтэеэ хамта дүй дүршэлтэй, удаанай хүтэлбэрилэгшэдтэй һэльбэн һургаха, ургуулха ябадал кадрнуудтай хүдэлмэрилхэ талаар партиин эрилтын голынь болоно.

Мүнөө үедэ манай хүдөө ажахын бүхы талаараа һалбаран хүгжэхын тула хэрэгтэй бүхы эрхэ байдал, арга боломжо бии болгогдоо. Колхоз, совхозууд трактор, комбайн, хүдөө ажахын бусад техникээр дуталягүй абана. Гүрэндэ худалдадаг хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэнгэй дээшэлүүлэгдэһэн ушарһаа колхоз, совхозууд олзо ехээр абана. Хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд, үйлэдбэриин управленинүүд эдэбхитэй һайнаар ажаллаха дүүрэн аргатай болонхой. Иигээд байхада хүдөөгэй партийна комитедүүдэй, үйлэдбэриин управленинүүдэй гол зорилгонь кадрнуудай асуудал боложо, кадрнуудые зүбөөр шэлэхэ, ургуулха, хүмүүжүүлхэ, тиигээд партиин найдабариие дүүргээгүй хүтэлбэрилэгшэдэй байгаа һаань, тэдэниие болюулха шухала болоно.

Хүтэлбэрилэгшын ажалыень үйлэдбэриинь дүнгүүдээр сэгнэхэ шухала гэжэ партиин Центральна Комитет, Н. С. Хрущев хододоо һургана. Тиигээд хэрбээ ажахын хүтэлбэрилэгшэ байһан аад, муугаар хүдэлмэрилдэг, ажабайдалһаа гээгдэдэг болоо юм һаа тиимэ хүнүүд колхоз, совхозуудые доройтуулжа, бүгэдэ арадай хэрэгтэ һаад тойбо татана. Гэбэшье зарим партийна комитедүүд, үйлэдбэриин управленинүүд али нэгэн хүтэлбэрилэгшын хэрэгээ унагаажа, таһалдуулжа байһыень хаража байһан мүртөө хэмжээ абадаггүй, хүдэлмэриһөөнь болюулдаггүй байна. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин Саянай совхозой директорээр Б. Х. Таханов нилээд удаан хүдэлмэрилөө һэн. Совхоз ажалаа һайжаруулха дүүрэн аргатай аад, эдэ аргануудаа хэрэглэжэ шададаггүй, урагшаа дабшахаһаа байтагай ажал хүдэлмэреэрээ гээгдэдэг байгаа. Тус совхозой гарзань тон ехэ болоо. Хүдэлмэришэнэйнь ажалай журам һуларжа, ажал хэдэггүй, хара амяал хараад һуудаг хүнүүдынь олон болоһон байна. Совхозой директор нүхэр Таханов, партийна организацинь совхозоо ургэхэ, хүнүүдээ болбосоруулан хүмүүжүүлхэ талаар биратай юумэ юрэдөө хэдэггүй байгаа. Одоол саашадань тэсэхын аргагүй болоходо Түнхэнэй үйлэдбэриин управлени болон партийна комитет нүхэр Тахановые совхозой директорэй уялгаһаа сүлөөлһэн байна.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр удаан сагта нүхэр Забанов хүдэлөө. Энэ үедэнь колхоз өөдэлөөгүй, ажалынь һуларжа захалаа, колхознигуудынь олоороо хүдэлмэридэ гарахаяа болёод, энээгүүр тэрээгүүр ябажа, хонжоо наймаа хэдэг болоо. Колхозой түрүүлэгшэ Забанов колхоздо харша эдэ мэтын ябадалтай тэмсэхын орондо, өөрөө колхозой зөөри үридэг, өөрынгөөл байдалые зохид болгохо гэжэ оролдодог байһан. Мэнэ һая колхознигууд энэ забхайрһан түрүүлэгшые ажалһаань хаяад, шэнэ түрүүлэгшээр нүхэр Ц. С. Ринчиновые һунгаһан байна.

Республика доторнай гээгдэнги колхоз, совхозууд үшөөл олохон. Эдэнэр бусадтай адли гүрэнһөө туһаламжа абажа, ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, гээгдэлһээ гараха дүүрэн арга боломжотойшье һаа урагшаа ябанагүй. Гол шалтагааниинь хадаа эдэ ажахынуудые мэргэжэлэй, эмхидхэлэй талаар һула хүнүүд толгойлжо байна. Иимэ ушарһаа партийна комитедүүд, үйлэдбэриин управленинүүд гээгдэнги ажахынуудта холын бодолтой, хурса харасатай, һайн эмхидхэлшэ хүнүүдые олежо табиха, колхоз, совхозууд, тэдэнэй фермэ бригадануудые шадабаритай хүнүүдэй хүтэлбэрилхынь түлөө оролдохо гээшэнь мүнөөдэрэй эгээл шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Гээгдэнги ажахынууд байха ёһогүй. Энэ зорилгые шиидхэхын тула үйлэдбэриин бүхы управленинүүд, партийна организацинууд, советскэ органууд хамаг хүсөөрөө оролдохо ёһотой. Гэхэтэй хамта, бусад бүхы ажахынуудай арга боломжонуудые дүүрэн хэрэглэхын түлөө баһа тэмсэхэ шухала. Гээгдэгшэдые урагшань татажа, дундуур ябагшадай зэргэдэ хүргэхэ, дундуур ябагшадые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулха гэһэн бүгэдэдэ элитэ уряа лозунг бии бшуу даа. Зүгөөр энэ уряагаа мянга дахиншье дабтаад, эмхидхэлэй хүдэлмэреэр, үзэл сурталай хүдэлмэреэр хангаагүй һаа, хооһон лэ үгэ болохонь мэдээжэ. Тиимэһээ эмхидхэлэй, үзэл сурталай хүдэлмэри ёһото һайнаар хэжэ шадаха хүнүүдые ажахы бүхэндэ табяад, тэдэнэй партийна, гүрэнэй харюусалгыень улам улам дээшэлүүлхэ шухала.

ТАРЯА ТУШААЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

...Ө. (Телефоноор абтаба). ...Карл Марксын нэрэм... колхозой гэшүүд гүрэн... ...ряа худалдаха социалис ...а сентябриин 24-дэ ...бэ. Гүрэнэй амбаарта ...га гаран центнер таряан оронхой. Мүнөө орооһо таряа социалис уялгаһаа гадуур тушаажа байнабди.

Ургаса хуряалга, таряа гүрэндэ тушаалга дээрэ эрхимээр хүдэлжэ ябаһан механизаторнууд, жолоошод олон. Жэшээнь, колхозой комбайнернууд Иннокентий Сапунов, Борис Тугаринов гэгшэд эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажаллана. Таряа зөөлгэ дээрэ Гусиноозерскын АТК-гай жолоошод шалгарна.

Гүрэндэ таряа тушаахынгаа хажуугаар үрэһэ хүрэнгэеэ хаанабди. Һүүлэй мэдээгээр 4 мянга гаран центнер үрэһэн хаагдаа.

Мүнөө үедэ 6 хүсэтэ трактор намарай паар хахалжа байна. Бүхыдөө мянга гаран га хахалагданхай. Механизаторнууднай гол түлэб хоёр халаанда ажаллана. Энэмнай Агууехэ Октябриин революциин 46 жэлэй ойн хүндэлэлдэ манай бэлэг болоно бшуу.

Ц.-Д. Галсанов,
колхозой парткомой секретарь.

Хяагтын управлени.

...оногто — 400 га

...аа юушьеб баринхай, ...набтар хүн үглөөнэй хү... ...манан дундуур таряа... ...шэ ошожо ябахань ха... ...а. Дуу дуулана. Һүү... ...рёод хоногой туршада ...яашье мартажархин... ...дол комбайнайнгаа дэр... ...рьелдэнэ. Энэмнай за... ...мбайнер Жимбэ Ринчи... ...шэл даа. Комбайн даа... ...дэлһөөр үнишье болоо... ...ээд «С-6» комбайнань ...э гэжэ байгаагүй юм. ...ун дээрэһээ болоно хаб ...асуудал тэрэнтэй сугтаа ...эг нүхэдэйнь зүгһөө га... ...байгаа. Нүхэдэйнгөө ...лда Жимбэ тобшохо... ...харюусана:

...Машинадаа эзэн ёһоор ...ха хэрэгтэй гэжэ ойл... Комбайнаа һайнаар хү... ...тула үдэр, һүнигүй ...аа зобожо ябагшаб.

...а хуряалган дээрэ дэл... мүрысөөндэ энэ ком... ...түрүү һуури эзэлээ. 20 ...й туршада 400 гектар ...хадаһан байна.

...ээд Ринчиновтэ совхо... ...дирекциин, парткомой, ...юзай дамжуулгын ...ымпел мүнгэн шантай... ...арюулагдаа.

...нүхэрнай гансал ком... ...хараад ябадаггүй, зо... ...унда ойлгууламжын хү... ...ри ябуулалсадаг юм.

Манай түрүү комбайнер, ...унист Жимбэ Ринчинов... ...эшээ абыт,—гэжэ нүхэ... ...ряалдаг.

Б. Доржиев.

...ин управлениин ...агай совхоз.

Удэр, һүнигүй

Ургаса хуряалгаар, гүрэндэ таряа тушаалгаар урилдаһан мүрысөөн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энээндэ Гэгээтын отделени (эрхилэгшэнь С. Ш. Раднаев) түрүүлжэ гараба. Энэ отделениин колхознигууд гүрэндэ 5 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн социалис уялгаяа сентябриин 24-дэ дүүргэээ.

Механизаторнуудай дундаһаа комбайнернууд Сергей Шагдуров, Лука Григорьев, Владимир Будаев гэгшэд шалгарба. Эдэнэр «СК-3» комбайнаар үдэрэй 20—25 гектарай баал суглуулан сохино.

Гүрэндэ таряа зөөдэг жолоошод Александр Злягинцев, Аюша Раднаев гэгшэд түрүүлжэ гараа.

Б. Чагдуров.

Зэдэ.

Республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалга, намарай паар хахалалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай

1963 оной сентябриин 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд, аймагууд	Тарянай бүхы хадагдаһаниинь	Тэрээнһээ суглуулагдажа сохигдоһониинь	Хартаабхын хурягдаһаниинь	Намарай паарай хахалагдаһаниинь	Сабшалангай бүхыдөө сабшагдаһаниинь	Үбһэнэй һурилгэдэжэ абтаһаниинь	Силосой даргадаһаниинь
Баргажанай	81	81	81	35	84	79	34
Зэдын	71	80	58	36	96	71	44
Кабанскын	67	61	70	43	104	96	66
Хяагтын	58	88	73	35	88	66	23
Мухар-Шэбэрэй	66	89	86	34	92	91	39
Түнхэнэй	58	80	64	62	86	69	60
Улаан-Үдын	65	96	74	41	89	56	33
Хориин	79	88	69	34	89	56	31
Баунтын	60	88	91	—	100,0	79	—
Хойто-Байгалай	65	100	—	—	—	—	—

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 229 (10290) | 1963 оной сентябриин 27, пятница | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорые эсэслэн баталха тухай

1963 оной августын 5-да Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын үмэнэһөө гар табигдаһан, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссинуудай һайшаагаад, эсэслэн баталхаар табиһан агаарта замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорые **эсэслэн баталха.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ.
1963 оной сентябриин 25.

Сибириин болон Алас Дурна зүгэй комсомолой ударна барилгануудай залуу барилгашадай слёдто хабаадагшадта

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Таанадые—слёдто хабаадагшадые, танаар дамжуулан Сибириин болон Алас Дурна зүгэй бүхы залуу барилгашадые амаршалхада ехэ һайн байна.

Бии болоһон сагһаа хойшо комсомол хадаа партитай хамта коммунис байгуулалтын шухала шухала һалбаринуудта хододоо ябадаг байгаа. Днепрогэс, Комсомольск-на-Амуре, Магнитогорск, Донбассай шахтанууд, целина болон бусад олон барилга эдэнэрэй бодхооһон юм. Ажал хүдэлмэриингөө һайн һайхан заншалай ёһоор комсомол мүнөөшье оронойнгоо бүхэсоюзна комсомолой ударна 160 барилгануудта (тэдэнэй олонхинь Сибириин, Алас Дурна зүгэй барилганууд ороно) алдарта хэрэгүүдые үүсхэн ябана.

Хүсэн түгэс электростанцинуудые, промышленна гигантнуудые, шэнэ шэнэ городуудые барижа бодхоохын тулада партиин, комсомолой уряалаар хэдэн зуун мянган хүбүүд, басагад эндэ ерэнхэй. Совет арадай революционно, ажалай алдар габьяата гурим ёһые үргэлжэлүүлэгшэд — залуу үетэн шэн габьяата ажалда, байгаалиин шэрүүн хатуу байдалтай тэмсэжэ, хүмүүжэн болбосорно.

Манай баатарлиг арад коммунизм байгуулха асари ехэ программа бодотоор бэелүүлхын тулада мүнөө хүдэлжэ байна. Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулхын түлөө мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлэгты гэжэ таанадые, залуу барилгашадые, КПСС-эй ЦК уряалжа байна.

Өөһэдынгөө шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ, бодото ажал дээрээ һураха, үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулха, барилгын арга боломжонуудые элирүүлжэ хэрэглэхэ гээшэ мүнөө таанадта эгээл шухала зорилго болоод байна. Барилгын шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые түргэнөөр ашаглалгада оруулхын, коммунис байгуулалтын дабшасые хурдадхахын тулада ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгты.

Таанад хадаа барилга дээрэ ёһото эзэд байха ёһотойт, барилгын материалнуудые, техникэ гамтайгаар, зүбөөр хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ, хүдэлмэриин гаргаша багадхахын, шанарыень дээшэлүүлхын түлөө оролдохо, капитальна барилгада һомологдоһон арадай зөөриин копейкэ бүхэниие хямгадаха ёһотойт. Барилга дээрэ эзэн буса ябадал гаргахагүй, лодырьнууд, голодоһо гаргагшад, зөөри үригшэдтэй тэмсэхэ шухала. Эдээнтэй тэмсэхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта комсомолой организацинууд, «комсомолой прожекторэй» бүлэгүүд туһалха уялгатай.

Таанад өөһэдынгөө гараар гэгээн гэрэлтэ ерээдүйе байгуулжа байнат, иимэ үе сагта таанад ажаһуухат, наука ба техникын туйлалтануудые шудалхын тулада оролдосотойгоор һураха, өөһэдынгөө болбосорол дээшэлүүлхэ, коммунис үзэл сурталые шудалжа, тэрээндээ этигэхээр, шэнэ обществын хүнэй шэнжэ шанартай болохоор өөһэдыгөөшье, нүхэдөөшье хүмүүжүүлхэ, коммунизм байгуулагшын моральна кодексын хууляар ажаһууха, хүдэлхэ шухала.

Ударна барилгануудта таанадай гайхамшагта ажалые парти үндэрөөр сэгнэжэ байна. Коммунизмын барилгануудта шэн габьяатайгаар ажаллажа совет залуушуулай, ленинскэ комсомолой нэрые алдаршуулжа ябаһан хүбүүд, басагадаараа манай арад омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Таанадай һүүлээр ороной зүүн районуудай барилганууд залуу барилгашадай шэнэ шэнэ бүлэгүүд ошохо байха гэжэ бидэнэр батаар найдажа байнабди.

Шэнэ амжалта туйлахыетнай, ажабайдалдаа зол жаргалтай ябахыетнай, манай орондо коммунизмын илан мандахын түлөө шэнэ шэнэ ажалай илалта туйлахыетнай таанадта, залуу нүхэдтэ, хүсэжэ байнаб.

Н. ХРУЩЕВ.

1963 оной сентябриин 26.

Москвагай договор эсэслэн баталагдаба

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорые эсэслэн баталха тушаа асуудал сентябриин 25-да Кремльдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй ударидалга доро заседани үнгэргэгдэбэ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов СССР-эй правительствын үмэнэһөө мэдээсэл хэбэ. Эсэслэн баталуулхын тулада Советскэ правительствын табижа байһан Москвагай договорые нэгэн дуугаар дэмжэхыень совет парламентын президиумэй гэшүүдые уряалба.

Совет парламентын хоёр палатануудай гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудай хамтын заседани дээрэ тус договорые эсэслэн баталхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ һайшааха гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар абтанхай гээд СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ О. В. Куусинен мэдээсэбэ.

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд айхабтар ехэ харюусалгатайгаар зүбшэн хэлсэбэ. Литвын ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. И. Палецкис, Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насреддинова, Советскэ Союзай маршал С. М. Буденный, «Трехгорная мануфактура» гэжэ фабрикын хүдэлмэришэн Д. П. Смирнова (Москва), КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. М. Кавун (УССР-эй Винницкэ область) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорые эсэслэн баталха тухай Указ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нэгэн дуугаар баталан абаба. (ТАСС).

Хүмүүжүүлгын үрэ—ажал дээрэ

(Советскэ районой партийна конференциһээ)

Улаан-Үдын Советскэ район промышленна томо предприятинуудтай байхаһаа гадна, республикын соёл сурталай, мүн гүрэнэй эмхи зургаануудай түб газар болоно. Тиимэһээ районой партийна организаци энэ ехэ арга боломжоёо хэр зүбөөр хэрэглэжэ, эмхидхэжэ, промышленна үйлэдбэреэ улам саашань хүгжөөхэ, хүн зоноо коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонуудаа бэелүүлхын тула юу хээб гэжэ районой партийна конференци дээрэ дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо.

Партиин райком промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүдэлмэрие һайжаруулхын тула хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй заабарие бэелүүлэн, райком, партийна организацинууд үйлэдбэридөө шэнэ техникэ—автомат болон оньһон арга нэбтэрүүлгэдэ, үйлэдбэриин технологи һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулаа. Эмхидхэлэй-техническэ хэмжээ ябуулганууд, уралан нарижуулгын олон дурадхалнууд нэбтэрүүлэгдэжэ, ехэ эд зөөри, мүнгэн алмагдаһан, ажалай бүтээсэ дээшэлһэн байха.

Энээнэй ашаар районой ажалшад промышленна продукци гаргаха 1962 оноймгоо гүрэнэй түсэб 106,4 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1870 мянган түхэригэй продукци гаргаа. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 106,9 процент дүүргэгдэжэ, продукциин өөрынь үнэ түсэбэйхиһөө, 1,7 процентээр хямдаруулагдаа.

Продукци гаргаха 1963 оной найма һарын түсэб 105,5 процент дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 6,2 процентээр ехэ продукци гаргагдаа. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102,9 процент дүүргэгдээ. Коммунис ёһоор ажаллахын түлөө мүрысэжэ байдаг, «Электромашина», Кировэй нэрэмжэтэ, шэлэй заводуудай коллективүүд район соогоо түрүү һуури эзэлэнхэй ябана.

Энэ түрүүшынь амжалтын ёшэ үндэһэн гэбэл, ажалшадай дунда үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаһан соёл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри болоно. Энэнь илангаяа КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй һүүлээр улам үргэдөө. Советскэ райондо энэ талаар һонирхолтой, һайшаамаар зүйлнүүд олон байһыень конференци дээрэ элидхэл хэһэн партиин райкомой секретарь нүхэр **Ц. Ц. Митыпов**, мүн үгэ хэлэһэн делегадууд элирхэйлэн харуулаа.

Хүнүүдые ниитын ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ гэшэ соёл сурталай хүдэлмэриин эгээн шухала зүйл гэжэ хараала абаад, райком, партийна эхин организацинууд коммунис ажалай түлөө хүдэлөөгөө саашадань хүгжөөхэ оролдолго гаргаа. Мүнөө энэ хүдэлөөндэ районой 11 мянган хүниие нэгэдүүлһэн 584 коллектив хабаадалсана. 2353 хүн коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Партиин райком БКНИИ-гай эрдэмтэдтэй хамта коммунис ажалай түлөө хүдэлөөнэй дүршэл шэнжэлжэ согсолһон байна. Энэ талаар «Электромашина» заводой партийна организациин хүдэлмэри һонирхолтой. Эндэхи партийна, профсоюзай организацинууд коммунис ажалай түлөө мүрысөөе үдэр бүриин хүтэлбэреэр хангана, мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо гаргагдажа, олондо дары мэдээжэ болодог. Үйлэдбэриин дүн гаргагдахадаа, коллективэй гэшүүн бүхэнэй журам хараада абтадаг. Эндэ дүрбэдэхи хүдэлмэришэн бүхэниинь коммунис ажалай ударник юм.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ниитын организацинуудһаа гадна, цехүүдэй начальнигууд, мастернууд эдэбхитэйгээр хабаададаг гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

Заводто мастерай үдэр ходо боложо, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухайгаа зүбшэдэг байна.

Иимэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ заводой партийна организациин үүргэ ехэ.

Олониитые үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлгэдэ политическэ һуралсал ехэ үүргэ дүүргэнэ гэжэ конференцидэ хабаадагшад тэмдэглээ. Хамта 13,5 мянган хүн политическэ һуралсалда хабаадаһан байна. Политическэ, экономическа һуралсал хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл бадараагаа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлээ. Мүн район дотор механизаторай һуралсал эмхидхэгдэжэ, 100 гаран тракториснууд, комбайнернууд тарья хуряалгада хүдөө тээшэ эльгээгдэһэн юм.

Партиин райком, партийна эхин организацинууд хүн зоной дунда олон янзын ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Ажалшадай ажаһуудаг газарнуудаар 19 агитталмай, саг үргэлжэ хүдэлдэг 9 агитпункт, гэрэй комитедүүд, олон агитатор, лекторнууд хүдэлөө.

Ажалшадые уран һайханай талаар хүмүүжүүлгэдэ партийна организацинууд ехэ анхарал хандуулдаг болоо. Район дотор арадай һайн дуранай консерватори, клубууд болон улаан булангуудай дэргэдэ уран һайханай бүлгэм хүдэлнэ. Энэ талаар мүн уран зохёолшодой, уран зураашадай союзууд, театрнууд ажал ябуулгаяа нилээд эдэбхитэй болгоо.

Тэрэшэлэн ажабайдалтай һургуулинуудай холбоо барисаа бэхижүүлхын тула ехэ юумэн хэгдээ. Аха классуудай һурагшад үйлэдбэриин һуралсал гарана, ниитын эрдэм ухаанай үндэһэ һуури шудалдаг болоо. Дээдэ, дунда һургуулинууд һуралсалай, хүмүүжүүлгын болон научно-шэнжэлэлгынгээ хүдэлмэри нилээд һайжаруулаа.

Гэхэтэй хамта хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ нилээд ехэ дутагдалнуудай бии байһые, партиин райком, партийна эхин организацинуудай ооһэдынгөө ехэ арга боломжо хүсэд дүүрэн хэрэглээдүй байһые конференциин делегадууд элирүүлэн харуулаа.

— Партиин райкомой бюро болон секретарьнууд хүтэлбэриингөө онол аргые шэнэ эрилтын ёһоор хубилгаагүй, хуушан түхэлөөрөө хүдэлһөөр,— гэжэ делегат **Мильгунов** шүүмжэлээ.— Сэхэ коллективүүдэй дунда оножо хүдэлхын, ажал хэрэгүүдтэй гүнзэгыгөөр танилсажа хүтэлбэрилхын орондо, райком ехэнхидээ элдэб янзын мэдээ телефоноор суглуулха гэжэ оролдодог. Энээнһээнь болоно, манай заводой хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дундануудай ушарһаар. Заводнай олзо доход үгэдэг үшөө болоодүй, тэгшэ жэгдээр хүдэлнэгүй.

Советскэ район—республикын научна хүсэнүүдэй түб. Тэдэ предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулгада эрдэмтэд багаар хабаадана. Энээн тухай делегат **Селике** хэлэбэ. Партиин райком, горком БКНИИ-гай эрдэмтэдтэй хамта СМУ-5 гэдэг барилгын эмхиин хүдэлмэри шэнжэлһэн байгаа. Тэдэ тэрэнь саарһан дээрэ бэшэгдээд лэ үлэһэн, управлениин хүдэлмэридэ ямаршье нүлөө үзүүлээгүй. Тэдэнэй тобшолол, дурадхалнууд бэелүүлэгдээ һаа, хүдэлмэришэдтэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, барилгын хүтэлбэрилэгшэдтэ ехэ туһатай байха байгаа.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмтеатрай коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин нүлөө багатайгаар ябуулагдажа байһан тухай делегадууд **Герштейн, Цыдынжапов** гэгшэд тогтоо. Эндэ журам эбдэдэг, ажалдаа, ниитын газарта бэеэ муугаар абажа ябадаг, элдэб янзын таарамжагүй ааша гаргадаг ябадалтай райком, партийна эхин организаци эбсэхэ ушар гаргаа, эрид хэмжээнүүдые абанагүй.

— Улаан-Үдын оперо, баледэй театрай хүдэлмэриие һайжаруулхын тула райкомой зүгһөө туһа багаар хүргэгдэнэ,—гэжэ делегат **Бельгаев** хэлэбэ. — Уран зохёолшодто, композиторнуудта ехэ эрилтэ табиха байнабди. Юуб гэхэдэ, мүнөө үеын темэтэй зүжэгүүд бэшэгдэнэгүй, тиимэһээ манай театр шэнэ зүжэгүүдые табижа харагшадые баярлуулха аргагүйдэнэ.

Залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалда конференциин делегадууд дэлгэрэнгыгээр тогтоо. Нүхэд **Аржигаров, Зверьнов, Ажеев, Рубан** гэгшэд энэ талаар тохёолдоһон дутагдалнуудые элирхэйлэн харуулха зуураа, райкомой партийна олон организацинуудай зүгһөө энэ тон шухала хэрэгтэ анхарал багатайгаар хандаһыень шүүмжэлээ. Энээнһээнь болоно, ниитын журам эбдэхэ, архидаха, гэмтэ ябадал гаргаха ушарнууд залуушуулай дунда үшөөл үзэгдэһөөр.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин үрэ ажал дээрэ, үйлэдбэри дээрэ харагдаха ёһотой. Дурсагдаһан дутагдалнуудһаа болоно, районой промышленна олохон предприятинууд түсэб, даабаряа дүүргэдэггүй байна. Тиимэһээ ажал, үйлэдбэри дээрэ ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулхаһаа гадна, ажалшадай ажаһуудаг газартань, ниитын газарта хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэхые конференциин делегадууд шэнэ райкомдо, партийна организацинуудта захяа.

Конференци дээрэ республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **К. Л. Барьядаев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Конференци зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол абаад, шэнэ райкомые һунгаа.

Партиин райкомой секретарьнуудаар нүхэд **А. С. Сыренов, В. С. Егоров** һунгагдаа.

М. НИМАЕВ.

Агуехэ Октябриин хүндэлэлдэ

Зүүн-Сибириин түмэр замай отделениин түлеэнэй складта ашаа юумэ ашагша комсомолец Виктор Алексеев ажалаараа алдаршанхай. Юумэ ашагшаар хүдэлхэһөө гадна, ваакумна түхеэрэлгэ хангалсадаг юм. Зураг дээрэ: В. Алексеев.

И. НЕЧАЕВАЙ фото.

Болзорһоонь 5 хоног урид

Октябриин Агууехэ Социалис революциин 46-дахи жэлэй ойн урда тээхи мүрысөөндэ Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Эрхирэгэй совхоз (директорынь нүхэр Нимаев, парткомой секретарь нүхэр Модоров, хүдэлмэришэнэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Федоров) ехэхэн амжалта туйлаба. Тус совхоз гүрэндөө һү, мяха худалдаха 9 һарынгаа түсэб болзорһоонь 5 хоног урид дүүргэбэ.

Совхоз 9 һара соо 8810 центнер һү, 1830 центнер мяха тушааха байһан аад, 8 һара 24 үдэрэй туршада 8820 центнер һү, 2100 центнер мяха гүрэндөө худалдаба. Сентябрь һарын үлэһэн үдэрнүүдтэ үшөө ехэ һү, мяха абаха байна.

Д. Цыренов.

Тарянай урадхал

Үдын урда бэеын мелькомбинадта шэнэ ургасын тарян урадхал шэнгеэр дээрэ дээрэһээ орожо эхилээ. Үдэр бүхэндэ 5000—5500 центнер эрхим тарья республикынгаа тарья тушаагшадһаа абажа байна. Мүнөө комбинадайхид тарянай оролгодо үүдээ үргэнөөр нээнхэй.

Октябриин һайндэрэй урда тээхи мүрысөөндэ оролсоһон элеваторай хүдэлмэрилэгшэд республикын колхоз, совхозуудһаа асаргадаһан тарья һаатабаригүй тушаан абажа, тэрэниие үрилтэ гээлтэгүй, шанар һайнтайгаар хадагалха уялга абаа. Элеваторайхид энээнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Г. Шумилов.

9 һарын түсэб дүүргэгдээ

Харгы заһабарилдаг 600-дахи участок 7 дистанциһаа бүридэнэ, 100 гаран хүдэлмэришэдтэй юм. Зэдын тракт заһабарилагшад һайн техникээр хангагданхай. Зургаан «ДТ-54» трактор, грейдер, бульдозернууд, энэ жэлдэ абтаһан грейдер-элеватор гэхэ мэтэ техникэ тэдэнэй мэдэлдэ үгтэнхэй.

Энэ участогайхид харгы заһабарилха 1963 оноймгоо түсэбые болзорһоонь урид, Совет Конституциин үдэр болотор дүүргэхэ уялга абаа һэн. 23 километр утатай харгы хушаха, 200-гаад шахуу погонно метр түмэр-бетон хоолой табиха, 40 мянган кубометр газар малтаха гэхэ мэтэ ажал тэдэнэй түсэб дотор хараалагданхай.

Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа дахин хаража үзөөд, түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлбэ. Жэшээлхэдэ, харгы хушаха түсэбөө октябриин 5-да дүүргэхээр шиидэжэ, түмэр-бетон хоолой табиха даабаряа үлүүлэн, 112 процентдэ хүргэхэ гэбэ. Мүн шэнэ хүүргэ бариха, хуушануудаа заһабарилха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэжэ байна. Участогай харгы заһабарилагшад 9 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид, 102,3 процент дүүргээ.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ зорилгоор ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ эхилээ: участогай бүхы хүдэлмэришэд хоёр отряд болгогдон хубаагдажа, ямар ажал хэхэ байһанаа тодорхойлоо. Иван Прохорович Шангинай даадаг отрядай түрүүшүүл, жэшээлхэдэ, И. П. Шангин өөрөө, грейдерист-тракториснууд М. К. Вершинин, Б. М. Вершинин, Р. С. Хороших, Н. В. Карнопольцев, А. В. Якимов гэгшэд энэ жэлэйнгээ даабарие дүүргээд, долоон жэлэй зургаадахи жэлэй түсэбөөр ажаллана.

Участогой 9 түрүүшүүлдэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоо. Моторист Яким Михайлович Якимов, тракторист Борис Михайлович Вершинин болон бусад тэдэнэй тоодо ороно. Участогай 65 хүдэлмэришэд тус бүридөө социалис уялга абаад, һайндэр болотор коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула эршэмтэйгээр ажаллан суурхана.

Эндэхи хүдэлмэришэдэй социалис мүрысөөнэй дүн һара бүхэндэ, һүүлээрнь квартал бүхэндэ гаргагдажа, ажалдаа амжалта туйлагшадай нэрэ Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнэ.

А. Трушин.

Шэнэ ар[…]
ашаар[…]

Шэнэ Элхи станциин[…] гатайн леспромхозой х[…] шэд хоорондоо холбоо б[…] гаар ажаллажа, һайн […] туйлана. Эдэнэр вагону[…] байлгахаяа болихо уял[…] Октябриин һайндэртэ […] лэг бариха гэжэ оролдо[…] нуудай байха сагые но[…] 0,5 часаар бага бол[…] уялгала бодото дээрэнь […] жэ байна.

Бэе бэедээ аша ту[…] ажалаа эмхидхэхые оро[…] дэхи түмэр замшад, мод[…] гонуудые ашаглаха шэн[…] логи зохёоһон юм. Энээ[…] тэдэнэр вагонуудые уда[…] гаад, зэмэеэ бэе бэедээ […] оролдогшо бэлэй. Леспро[…] яла түлэхэ баатай боло[…] гаа. Харин мүнөө ва[…] миин байлгалга уса[…] яла түлэхэеэ болёод, аж[…] гынь һайнаар ябуулагдаа[…]

М. Са[…]

45 минута[…]
хорообо[…]

Совет арад Эхэ ор[…] ямар нэгэн түүхэтэ ойе[…] бэлэгтэйгээр угтадаг ёһ[…] шалтай болонхой. Агуу[…] тябриин 46 жэлэй ойн х[…] дэ дэлгэрһэн социалис […] нэй эршэ мүнөө үдэр бү[…] гадажа, хабаадагшадай т[…] олошоржо байна. Респуб[…] бусад предприятинуудай[…] мэришэдтэй хамта энэ м[…] дэ ороһон Наушки стан[…] дэлмэришэд шэнэ уялг[…] эршэмтэй шангаар а[…] байнхай.

Поезднуудта техническ[…] һа эмхидхэдэг пунктын[…] тябриин һайндэрые ажал[…] амжалтаар угтаха гэжэ[…] жоод, нэмэлтэ уялга аб[…] пунктын хүдэлмэришэд […] ерэдэг, эндэһээ ябуу[…] поезднуудта техническэ […] эмхидхэхэ, заһабари хэ[…] лай сагые хорооха гэжэ[…] дээд, хэлэһэн үгэдөө […] ажаллана. Мүнөө тэдэнэр[…] гаа 45 минутаар хороог[…] үлүү гаргаша хэнгүйгөөр[…] дын хүсөөр пунктынгаа […] душ барижа байна. Эдэ […] ришэдэй олонхинь […] ажалай ударнигай нэрэ[…] хүртөөд, тэрэнээ ажал хэ[…] харюулжа ябана.

Вагонуудһаа ашаа буу[…] һарынгаа түсэбые 127 […] дүүргэһэн станциин хү[…] шэд һаянай бүри эршэ[…] ажаллажа, вагонуудһа[…] буулгаха, ашаа тээхэ, аж[…] гые 30 минутаар х[…] байна. Станциин 40 түрү[…] мэришэд коммунис ажала[…] нигай нэрэ зэргэтэй боло[…] дэхи социалис мүрысөөн[…] димир Васильевич Лу[…] даадаг коммунис ажалай[…] найхид шалгарна. Мүн[…] Красноярова, Тишаев гэгш[…] тэлбэрилдэг бригаданууд[…] ряа холо үлүүлэн дүүр[…]

С. Аюш[…]

Һаалишанай б[…]

Дари Улукшонова Галба[…] мэдэ һаалишан болоно[…] хоёрхон жэл болобо. Энэ[…] соо хэшээл оролдолг[…] ажаллаһанайнгаа ашаар[…] һаалишадай зэргэдэ гара[…]

Байгша оной үнгэрһэн[…] рын туршада даажа бай[…] үнеэдһээ 22363 килограм[…] гү, үнеэн бүриһөө 140[…] килограмм һү һааһаад ба[…]

Хэрбээ август һарада[…] бүриһөө 201 литр һү […] байгаа һаа, энэ туйлалта[…] шолуулангүй Октябриин […] рые угтаха бэлэгтэйгээр […] жа байха юм.

С. Ар[…]

Түнхэн.

СССР-эй политика бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада зорюулагдана

★

Алдуугаа мэдэрээгүй һаа, буруу һүрэхэл!

Бидэ, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай дээдэ һургуулиин студентнэр, хододоо уласхоорондын байдалаар һонирхожо, газетэ, журнал уншажа байдагбди. Тиигэншьегүй аргагүй.

Тэдэ һүүлэй үедэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлгэ, манай Коммунис партида хардалга, гүрдэлгэ хэжэ байһан тухай һайн мэдэнэбди. Хитадууд алдуу эндүүгээ мэдэрэнгүй, ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр манай партие зэмэлнэ.

Бидэ, студентнэр, ажабайдалай үүдэ һаяхан татажа эхилһэншье һаа, худал үнэниие һайн илгаруулжа шадахабди. Коммунис партиингаа сэсэн һургаалые бидэ дэмжэнэбди. Хитадуудай элдэбээр аашалалдажа байхада ,манай парти, правительствын тэсэмгэй дарүу, ленинскэ зүб шугам бариһаниинь тон һайшаалтай. Тэдэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд юушье ойлгоногүй, бидэл зүбди гэжэ хооһоор хашхаралдаһаар.

Манай правительствын хэһэн мэдүүлгэ бидэ уншаад байхадаа тэрэниие зүрхэ сэдьхэлээрээ дэмжэхэ байнабди. Хитадууд алдуугаа мэдэрэнгүй, улам саашаа холодохо болоо һаа, буруу һүрэхэл.

Д. Башинов,
багшанарай институтай студент,
түүхэ ба хэлэ бэшэгэй
факультедэй комсорг.

Худал үгөөр...

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй жэрхэмэ аашанууд, хии хооһон үгэнүүд манай совхозой хүн зоной дура ехээр гутаана. Дайгаар жүрөөдэһэн империалис этэгээдүүдһээ тэдэнэр юугээршье дутуугүй гэжэ һанаха байнаб. Тэдэнэй хии хооһон мэдүүлгэнүүдтэ харюу болгон, Советскэ правительствын хэһэн мэдүүлгын сэсэниинь айхабтар, гадна ленинскэ хараа шугам баримталжа ябаһыемнай үшөө дахин гэршэлнэ.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, Хитадай хүтэлбэрилэгшэд жэгэндээрээл гээшэ ха. Тиигээгүй һаа, хүнэй үхэлөөр жүрөөдэхэ һаал? Тиигээгүй һаа, иимээр хоро шараа бусалгаха һаал? Тэдэ худал үгэ холо ошохогүй ха юм.

Алтан шаргал тарямнай амгалан сагта ургаг лэ. Араднай, бүхы социалис гүрэнүүдэй арадууд ерээдүйгөө энхэ һайханаар угтаг лэ. Энээндэнь империалис этэгээдүүдшье, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдшье һаад хэжэ шадахагүй.

Г. Сангадиев,
Хэжэнгын совхозой агроном.

Тон зүб хэгдэһэн мэдүүлгэ

★ ★ ★

Хэнэйшье мэдэһээр КПСС болон КПК-гай хоорондо арсалдаан үнинэй гаранхай ха юм. Тэдэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд энэ арсалдаата асуудалнуудые гүрэн түрын хэрэгтэ хамаадуулжа, агуехэ совет арадые, тэрэнэй сэсэн мэргэн партиие доромжолхо һэдэлгэтэйгээр аашалалдана.

КНР-эй правительствын түлөөлэгшын сентябриин 1-дэ хэһэн хооһон үгэтэй мэдүүлгэдэ харюу болгон, манай правительство һаяхан мэдүүлгэ хэбэ. Энэ мэдүүлгые уншаад байхадаа, би хэлэхэ байнаб: «тон зүб хэгдэһэн мэдүүлгэ, саг соогоо...»

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд марксизм-ленинизмын һургаалые үнэн сэхээр дагажа, сахижа ябанабди гэжэ шал худалаар хэлэнэ. Үнэндөө тэдэнэр шуһата дайнда шунахайрдаг, империалистнуудтай нэгэ шугам баримталхаар аашалалданад. Мүнөө сагта манай парти, правительствын зүгһөө эб найрамдал, амгалан байдалай түлөө тэмсэжэ байхада, Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй нигэжэ аашалалдахада бидэнэй гомдол, зэбүүрхэлнай ехэ.

Нээрээшье, Хитадай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө алдуу эндүүтэй хараа шугамые мэдэрэнгүй, манай партиие хардажа, гүрдэжэ байхадаа, марксизм-ленинизмын үзэл суртал, һургаалда, бүхэдэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ ехэхэн хоро хүргэжэ байна.

Манай сомоной ажалшад Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн политикые дэмжэн, правительствын хэһэн мэдүүлгые эгээл зүб, саг соогоо хэгдээ гэжэ тоолоно.

Н. Черненко,
Ивалгын сомоной Соведэй
гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Түрэл партидаа этигэнэбди

Тон нангин, дүтэ юумэеэ муу муухайгаар хараахадаа тэрэ хүн юун гэжэ бодоно хаб? Тиигэжэ муушалуулһан хүн дураа гутаха, гомдохо һоо бэшэ яахаб. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй манай түрэл ленинскэ партиие хардажа, муушалжа байхыень совет хүнүүд харахадаа зоргсон эгээл иимэ мэдэрэл түрэнэ ёһотой. Дүб модоной үндэһэнэй газарай хүрьһэн руу орожо ургадаг мэтэ манай парти олониитэ ажалшадтаяа бата бэхи холбоотой бшуу. Тиин манай арадай КПСС-тээ ямараар хандадагые эдэнэр хүсэд мэдэдэггүй байжа болоо ха. Эгээл нимэһээ совет хүнүүдэй партидаа найдадаг найдабарие муудуулха гэжэ Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд дэмы һэдэнэлдаа.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй харша удхатай ааша хэрэгүүдые Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо тодорхойгоор шүүмжэлэгдэнхэй. Пекинэй теоретигүүд гэдэг хүйхэрнүүд аюултай үбшэнөөр—революционно хооһон үгэ хүүрэээр үбшэлэнхэй гэжэ энэ мэдүүлгэ соо тон зүбөөр хэлэгдэнэ. Социалис лагериие, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ хүсэл оролдолго гаргаһан Советскэ правительствын мэдүүлгые халуунаар дэмжэнэб.

З. Никишева,
Москвагай 427-дохи
һургуулиин багша.
Сентябриин 23. (ТАСС).

Хардаха, гүрдэхэ гээшэ муухай байна

Бидэнэр, Сысой гэжэ Рязанай ехэ гэгшын һууринай бүхы ажалшад, Советскэ правительствын мэдүүлгэтэй ехэ анхаралтайгаар танилсабабди. Энээн соогоо Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй муухай хэрэг аашада ёһото харюу үгэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ нютагаархидтаяа ходо хөөрэлдэжэ байбаб. Эдэнэр бултадаа энэ бодомжотой мэдүүлгые нэгэн дуугаар һайшааһан, КПСС-эй ЦК-гай болон Советскэ правительствын эб найрамдалта гадаадын политикые, бата бэхи эб найрамдал мандуулхын, арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлхын тулада шэглүүлһэн Н. С. Хрущевой хүсэл оролдолгые һайшаажа байна.

Үнэн зүрхэнһөө нигэжэ хөөрэлдэхэдөө Хитадай правительство манай арадые, партиие, правительствые хардажа, хараажа байхадаа өөһэдыгөөл бузараана гээшэ гэжэ колхозшигууд сэхэ мэдүүлнэ.

Г. Денисов,
Рязанска областиин Сысойско
дунда һургуулиин директор.

Улаан-Удын «Труд» гэжэ оёдолой фабрикын хүдэлмэрилэгшэд Советскэ правительствын мэдүүлгэтэй танилсажа байна.

Л. ХАНДУРОВАЙ фото.

ВДНХ-гай шэнэ һонин

Шубуушад, таанарта зорюулаг[…]

Арадай ажахын хүгжэлтые харуулһан выставкын «Шубуу үсхэбэрилгэ» гэдэг павильон соо шубуунай фермын ажал оньһожоруулха шэнэ машинанууд табигданхай. Тэдэниие хүнүүд ехээр һонирхожо харана.

Павильоной газаахи талмай дээрэ бройлер гэжэ мяхалиг дальбарaануудые дэгжээхэ байра харуулагдана. Тэрэнэй зосоохи бүхы хүдэлмэри оньһожоруулагданхай, үйлэдбэринь автомат машинаар хангагданхай. Манай заводуудта бүтээгдэһэн «Универсал—42», «Универсал-65» гэжэ инкубаторнууд тэндэ тодхоотой. «Универсал-65» гэдэгынь нэгэн доро 65 мянган дальбараа гаргадаг юм.

Грузиин эрдэм-шэнжэлэлгын институдай зохёон гаргаһан шубуунай коридоргүй томо байрада тодхохо, үргэлжэдөө оньһожоруулагдамал түхеэрэлгэ ВДНХ-да түрүүшынхеэ харуулагдаа. Энэ түхеэрэлгэнь шубуудта тэжээл тараажа үгэхэ, үндэгэ суглуулха, уһалха, аргал шэбхыень сэбэрлэхэ оньһотой. Энээгээр 5 мянган тахяа эдеэлүүлжэ, харууһалжа болохо.

Оньһожоруулагдамал иимэ байрын тэг дундуур тахяануудай үндэгэлхэ уурхайнууд хэлхыдээ ута уруугшаа хоёр—хоёроор жэрылдэнэ. Хоёр уурхайн хоорондуур үндэгэ суглуулха нэгэ транспортёр тодхогдонхой. Үндэгэд үдэртөө хоёр удаа суглуулагдана. Нэгэ шубуушан конвейерээр ерэһэн 6 мянга шахуу үндэгэ 15—20 минутын туршада хайрсаг соо хэжэ ябталха аргатай.

5 мянган тахяа уһалхын тула гурбан томо бааг тодхоотой, тэдэнэй тус бүриһөө 4 метр утатай хоёр хобоо гарана.

Шубуунай байра соохи машинанууд тусхай таһалгада[…] доһон оньһоор хүдэлгэг[…] хеэрэлгэнүүдэй хэр һайн[…] дэлгэгдэжэ байһыень […] лаампанууд тэндэ бии.

Иимээр оньһожору[…] фермэдэ нэгэ шубууша[…] ган тахяа харууһалха[…] Тиигэжэ ажалайнь гарга[…] хин хүнгэрөө.

Мүн Рязанска област[…] ско механическа заво[…] тив шубуунда тэжээл […] үгэхэ «АКК» түхэлэй т[…] зохёогоо. Тэрээгээр […] 0,5 тонно тэжээл тараа[…] Энэ түхеэрэлгэ хуур[…] тараахаар, юрын байра[…] заашье тодхогдохоор […] Иимэ автокормушка х[…] ажалай гаргаша 4—[…] хямдаржа үгэнэ.

М. Ла[…]
ВДНХ-гай экскур[…]

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной сентябриин 27.

УРАН ЗОХЁОЛОЙ БУЛАН

Чингиз Айтматовай шэнэ зохёол тухай

...уу киргиз уран зохёолшо ...з Айтматовай зохёолнууд ...хүнүүд ганцаатайшье хэлсээ... Шүүмжэлэгшэд түрүүшээр ...ай номууд тухай бэлгэбм... ...ой үгэнүүдые хэлэдэг һэн. ...онь залуу уран зохёолшын ..., шадабариие мэдэрһэн хү... ...хойно хойноһоонь һанамжа... ...а хэлэжэ эхилээ һэн.

...рэ гэһэн сагһаа хойшо ун..., шүүмжэлэгшэдшье Чин... Айтматовай юу бэшэхыень ...ажа ядадаг болоо. Уран зо... ...өө ургэн дэлюун арад зо... ...ооб дунда алдар солотой, ...өөйшье болобо. Һүүлэй ...ла тэрэнэй зохёолнуудые ...зоной үндэрөөр сэгнэһэн ...—Ленинэй шан Чингиз Айт... ...ата барюулагдаа һэн. Мүнөө ...эй зохёолнууд хилын саа... ...е оршуулагдана, уншагдана, ...өөр сэгнэгдэнэ. Жэшээлхэ... ...үмын уран зохёолшо Л. Лэн... ...кан гэгшэ Айтматовай «Джа...» гэһэн повестиие «хүнэй һайхан шэнжэ түхэл тухай ..., хүнэй солые магтаһан ...» гэжэ дэмы бэшэ нэрлээ. ...наг дуран тухай дэлхэй дээ... ...эгээл һайхан түүхэ гэжэ би ...ргэлнэб» гэжэ Луи Арагон ...есть тухайнь бэшээ һэн.

...э сэгнэлтэнүүд юу ойлгуул... ...гахэдэ, юрын ажалша хүнүүд... ...тэдэнэй үнэн һайхан түхэл ...ханүүдтэ Чингиз Айтматовай ...аргүй дуратайе, тэдэниие ...олог, хүндэлдэг байһыень ...тодоор гэршэлнэ. Айтматовай ...нүүд юрын хүнүүд, тиибэ... ...зохёолшын уран бэлиг, ша... ...риин хүсөөр тэдэнэй мэхэ... ...эн ажабайдал, намтар «дэл... ...дээрэхи эгээл һайхан түүхэ» ...жо шадана ха юм.

...Эхын газар дайда» гэһэн шэ... повесть Чингиз Айтматов ...жэ дүүргээд, хэблэлдэ һая... ...гаргаба. Хэды тиибэшье, энэ ...л хэблэлэй, уншагшадай ...е үндэр сэгнэлтэ абажа үр... Сэхыень хэлэхэдэ, энэ зо... ...лай олохон хүнүүдэй зүрхэ, ...хэлэй утаһые дайража ша... ...гээшэ ааб даа.

...Энэ повесть юун тухай би... ...а хөөрэнэб? Киргиз эхэнэр ...онай гэгшын уйдхарта хуби ..., тэрэнэй инаг дуран, ажа... ...баяр, эхын зол жаргал тухай зохёол бидэндэ хөөрэнэ. Ун... ...эн дайнда Толгонайн үбгэн, ...ай хүбүүдынь унаа. Хэды ...шье, гашуудалта энэ мэдээ... сэл, уйдхар тэрэниие хухалжа шадаагүй, Толгонай эрэлхэг, хүн сэдьхэлтэй зандаа үлөө.

Хэдыхэн эдэ үгэнүүдээр бидэ повестиин уянгата удха, мэдэрэлые хэлэжэ шадахагүйбди. Теэд хэн үнгэрэгшэ дайе мүнөө һананаб, хэн аха дүүнэр, эсэгээ тэндэ алдаа һэм. тэрэ энэ зохёол уншахадаа, зүрхэ сэдьхэлээ уярангүй байха аал? Толгонай гансааран иимэ уйдхар гашуудал амасаагүй, олон лэ гэр бүлэнүүд тэрэниие үзэһэн байха, үхэлтэ дайнай шарханууд үшөөл эдэгээдүй.

Энэ гашуудалта хуби заяан тухай юрэл хөөрөөд, хүнэй сэдьхэл миил уяруулха гээ һаа, Айтматов амжалта түйлахагүй һэн. Уран зохёолшо—мүнөөнэй хүн, ёһото зурааша, оюун бэлигтэ дуушан. Тэрэнэй повестиие уншаад байхадаа, бидэнэр хэншье, ямаршье яһатанай, хэдышье наһанай һаа, киргиз юрын таряашан эхэнэр—Толгонайн хуби заяанһаа өөһэдынгөө хуби заяа илгажа шадахагүйбди.

Геройтоёо иигэжэл нэгэн шангеэр ниилэхэ тухай ёһото уран зохёолшо бүхэн хүсэдэг бэшэ аал? Зохёолшо геройтоёо ажаһууна, юрын хүнүүдэй хуби заяан—тэрэнэй хуби заяан, зорилгонь—тэрэнэй зорилго. Айтматовай зохёолой эхиндэ дэмы бэшэ иимэ эпитраф бии:

«Эсэгэмни, хаана хүдөөлүүлэгдэнхэйбши, би мэдэнэгүйб.
Торекул Айтматов, шамда зорюулнаб.
Эхэмни, дүрбэн бидэниие тэнжээгээш гэмшэнгүй.
Нагима Айтматова, шамда зорюулнаб».

Эдэ үгэнүүд авторай гүн сэдьхэлһээ долгилон гаража, зохёолойнь мүр бүхэндэ зохёолшын уяхан мэдэрэл шэнгээ ха юм. Түрэл арадай хуби заяан, тэрэнэй бодол Айтматовта дүтэ, һургаал шэнги арюун.

Толгонай (повесть тэрэнэй нюурһаа хэлэгдэжэ бэшэгдэнхэй) өөрынгөө ажал тухай хөөрэнэ. Тарияашад ургасаяа хуряажа, талхаяа татана, хилээмээ барина. «Наһан соогоо оло дахин шэнэ ургасын хилээмэ эдижэ үзөөб, түрүүшын зүһэм амандаа абаашахал бүридөө ямаршьеб нангин мүргэл хэжэ байһаншуугаар һанадаг хүм. Хара үнгэтэй, шэрүүншэгшье һаа, шэнгэн эһээмэлһээ баригдаһан хилээмэн, тэрэнэй аятайхан амтан юунтэйшье сасуулашагүй, юрын бэшэхэн сүлдэ шэнгээһэн: наранай, шэнэ һолоомоной, утаанай үнэрөөр тэрэ анхилна» — гэжэ Толгонай уярна.

Эндэ уран зохёолшын гансал уран шадабари тухай хэлээд гаража болохогүй. Тарян ажалай хэды хүндэ бэрхэшээлтэй, хүндэтэйе, түрүүшын ургасын баярые зүрхэ сэдьхэлээрээ мэдэрхын тула ажалша хүнүүдые һайн мэдэхэ хэрэгтэй ха юм. Тиимэл һэн хойнонь Айтматов шэрүүн үнэниие бидэндэ хэлэнэ.

Толгонайн хуби заяае уран зохёолшо зураглахадаа, тэрэниие дан уйдхар гашуудалтай болгохогүй аргатай байгаа, тиибэшье Айтматов бидэндэ үнгэрһэн дайнай үеын хүшэр байдалые сэхэ руунь харуулжа шадаа.

Уран зохёолшо уйдхар гашуудалһаа айнагүй. Энэ уйдхар гашуудалай саана бидэ ажабайдалда этигэнги агууехэ найдал, эрмэлзэлые харанабди. Тиимэл хадань «Эхын газар дайда» гэһэн повесть хүн зондо этигэл найдалай эхин, ажабайдалай һүртэ аялга болоно бшуу.

Толгонай ажабайдалайнгаа хэдышье хүндэ һаань, гэдэргээ сухарингүй, ажалша хүн зонтоёо хамта тэмсэнэ, ажаллана, үнэншэ хүлһэеэ дуһаана. Толгонайн үгэнүүд—хүнэй этигэмээр, эгээл зүрхэ, сэдьхэлэй үгэнүүд:

«Энэ хадаа арадай хилээмэн—хэн тэрэниие ургуулаа һэм, тиихэдэ хэн минии хүбүүнтэй зэргэлэн полевой стан дээрэ һуугаа һэм, тэдэнэр ёһото ээдынь... Ургамалай эшын үндэһэнһөө шэмээе абадаг шэнгеэр эхын жаргал арадай зол жаргалһаа эхитэй гэжэ би тэрээхэн үедөө бодожо байгаа һэм. Арадай хуби заяагүйгөөр эхын хуби заяан үгы. Ямаршье уйдхар гашуудал амасаашье һаа, ажабайдалайнгаа ямаршье эгсэ байгаашье һаа, би энэ үзэл, найдалһаа арсахагүйб. Арад мүнхэ амиды, тиимэл хадань бишье амидыб...»

Эдэл үгэнүүд соо зохёолой гол удхань гарана ха юм. Арадтаяа суг ябаһан хүн хэзээдэшье хосорхогүй. Тиимэл хадань өөрынгөө герой Толгонайн хуби заяанда сэхэ хамаатай байһан Чингиз Айтматов «хүнэй гоё һайхан шэнжэ түхэл тухай поэмэ» бүтээжэ шадаа ха юм.

Станислав РАССАДИН.
(АПН).

Манай нютагһаа шалгарһан шүлэгшэн

Москвагай поэт Борис Кауров Бага-Куналейдэ түрэһэн юм.

Мүнөө тэрэ хадаа арбан номой автор юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ «Зүргэнүүд дардам харгытай ниилэнэ» гэһэн документальна повестинь Москвада хэблэгдэн гаража, олоной һайшаалда хүртөө. СССР-эй уран зохёолшодой Союзай гэшүүн Борис Кауров «Огонек» журналай поэзиин таһагта ажаллана.

Һаяхан түрэл Буряад нютагаараа айлшалха зуураа, Борис Кауров «Буряад үнэн» газетын редакцида ороһон, хэдэн шэнэ шүлэгүүдээ үгэһэн байна.

Мүнөө Борис Кауровай хоёр шүлэг уншагшадайнгаа анхаралда табихамнай.

Борис КАУРОВ

Сэлгеэхэн хонгор нютагни

Шэнэһэнэй шэнхинээнтэй ниилэн оршодог
Шэбээлэн ерэһэн уг эсэгэдэйм
Сэнхирхэн хотогороор харьялан урдадаг
Сэлгеэхэн хонгор — Бага-Куналеймнай.
Эндэ залуудаа эсэгэмни заимха дархалжа,
Амараг нүхэрөө Буряадһаа зууршалан буулгаа һэн.
Эдэнэй шуһан мойһо, арбайн үнгэ дагажа,
Ажана түбхин һуухыень буян болоо һэн.
Үһэ зүһөөрөө би ород шэгтэйб.
Хасар нюураараа һарын түхэлтэйб.
Христосойшье бэшэб, Буддыншье бэшэб.
Үндэһэнэйм илгаае тоодоггүй түрэлхиднай.
Залууһаа би тэрэ бурхадта этигээгүйб.
Сэхынь хэлэхэдэ: шуһамни сэбэр угтай даа.
Замайнгаа хаалтые буталан харайдаг
Шэлэһээ бууһан горхондоол дуратайб даа.
Багашье, ехэшье голнуудые үзөөб.
Байһан, ошоһон нютаг орондомни
Байрагүй түргэдүү зүрхэнтэйм логшолсоо
Багымни хани — тэрээхэн булагни.
Дурна зүгэй толон дооро хизаарни
Дорюун, үмгэл зүрхэтэйень мэдэнэм.
Нэгэл дурлаа һаа — буурашагүй нүлөөтэйш.
Нэгэл буруулаа һаа — дууһашагүй үһөөтэйш.
Тиимэһээл, Москваһаа Эльбэ хүрэтэр
Түрэл нютагаархидни эрэлхэгээр байлдаа.
Одото касскатай тэдэ,
шэн зүрхэтэйл,
Орьёл Кавказай эрмэгтэл сэбэр һэшхэлтэй.

* * *

Саһата шуурган хамаагүй үлеэг...
Сахалайтаһан уралаа хам зуугаад,
Ябана шамайгаа гэжэ дуулааб.
Яаралта мэдээ эльгэбэб — хүлеэ.
Мэдэнэб,
уянгата хюрөөшни хурса
Мэдэнэб,
унтадаг гэрхэншни урса.
Балсанта гарайш хүсэнтэй тэсэнгүй
Багжагар нарһад
унана — тэмсэнгүй.
Ажалаа дүүргээд,
(Албанайнгаа заншал
Алдаха гэжэ байдаггүй шуу)
Хүбэнтэй хүүртигээ
тайлаад бушуу
Хүйтэн агаар
оошонош тамшаан.
Һалхи шуурганай хашхараан доро
Һананал ёһотойш даа мүнөө ходо
Байгалайм үмэнын хизаар тодо...
Байрагүй хуйлааһан үлеэгшэ һэн ходоро.
Сугтаа хилын харуулда байдаг
Сухааряа хубаадаг нүхэд һэмди.
Сухарингүй, урагшаа —
хариин дайдаар —
Сунгари,
Хинган дабаа һэмди.
Халуун зүрхэнэйнгөө сохилоол сагта
Хаанаш ябабал,
мартаха гүш, хэлэ —
Хамта үнгэргэһэн тэрэ саһата
Байгалайнгаа үмэнын үбэлые, хэлэ...

Энэ жэлдэ Зэдын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Д. Жапов 80 гектар газартаа үндэр баян ургаса ургуулжа, га бүриһөө 500—600 центнер ногоон эшэ набша хуряагаа. Бүхы ургасаяа 10 хүдэлмэриин үдэр соо хуряажа дүүргэһэн байна. Зураг дээрэ: Д. Жапов.

И. ОСЕТРОВОЙ фото.

...хилэн бэшэгшэдэй анхаралда

Харюусалгатай ехэтэй жанр

...н манай редакцида нэгэ ... бэшэгшэ (нэрынь зорюута ...лая) орожо ерээд, обоо бухал ...дээ дэлгээбэ. Энэ хүнэй шү...е бидэ урданьшье уншаһан, байгаабди, тиимэһээл: «Ши, ...дэмыл шүлэг бэшэнэш даа. ... юумэ болоногүйл даа. Поэ... Бэлиггүйдэнэт»,—гэжэ сэхэ ...табихадамнай, мүнөөхи нү... ...асарһан саарһаяа хам хүм ...ад, гараха дээрээ—үүдэндэ ...йхан ябатараа гэнтэ бодол ...эрьелдэжэ: «Шүлэг бэ... ...ираагүй хадаа, рассказ бэ... ...хилхэм... Яагаа бэрхэ һа... ...гээшэбта, үнинэй эхилхэ ...» гэхэ мэтээр халаглаһаар, ...кан, түргэн гарашоо һэн. ...энь бидэ тэрээндэ хандан: ...нүхэр, байгыш, эндүүрнэш..» ...лэжэшье үрдеэгүй бэлэйбди. ...өөшье олонхи эхилэн бэ... ...илангаяа шүлэгөөр эхи... ...рассказ бэшэхэ гээшые ...б хилбархан хэрэг гэжэ һа... ...оо томшогүй олон үгэ хүүр, ...а шүрэ холбоһондол, үлхэ... ... гээшэ үнэхөөрөөшье бэлэн ...һанагдажа болоо. Үнэн дээ... ...мэ бэшэ. Иимэ һаналай эн... ...ь ойлгосотой. Сэхынь хэлэ... ...ассказ бэшэлгэ (ёһотой рас... ...хай хэлэгдэнэ ха юм даа) ...бэшэлгэһээ холо хүшэр хэрэг. ...ямар нэгэн сэдьхэлэй дол... ...абтаад, гуурһа, саарһанай ...оро дайралдахада, юрын — ...шэ гэхэ юм гү,—хүн зарим... ...лэг, һайн шүлэг бэшэжэрхи... ...болохо. Харин рассказ яашье ... бүтээхэгүйш. Иигэжэ хэ... ... бидэ поэзиие бэлэхэн, хил... ... жанр, шүлэг бэшэлгэ гээшэнь шүлэ ууһандал хэрэг гэжэ ойлгуулхаа һанана бэшэбди, бурхан үршөөг, тиигэжэ жанрнуудые жэшэлгын үндэһөөрөө буруунь арсашагүй. Эхилэн бэшэгшэдые (тобшолбол, бирагүйхэн, ёһотой поэзиин үнэршьегүй зохёол бэшэдэг шүлэгшэдые) буруу замаар хадууралгаһаань һэримжэлхэеэ иимэ сасуулга хэрэглээбди.

Нэн түрүүн рассказ бэшэхэеэ һанаһан хүн темэ олохо ёһотой. Темэ һунгаһанай һүүлээр рассказайнгаа үйлын хүгжэлтые тодорхойлһон сюжет олохо шухала. Эдэ бүгэдые бэшэжэ туршаһан хүн бүхэн хара ухаагаараа туйлан зүб ойлгодог, тиигээд лэ бэшэжэ эхилдэг байна гэжэ манай редакцида ороһон яһала олон рассказуудые (иигэжэ нэрлэхэ болоо һаа даа) уншаад байхада эли болоно. Тиихэдээ гол түлэб өөһэдынгөөл ажабайдалһаа уламжалан утаһа татажа, тэдэ ушараа болоһон соонь лэ домоглохо гэжэ туршана. Жэшээлхэдэ, **В. Чимитов** (Новосибирск) «Эсэгын басаган» соогоо өөрынгөө инаг дуран тухайда, үгышье һаа. **М. Цыремпилова** (Зэдэ) хайшан гэжэ һурагшадай колхоздо туһалһан тухайда, манай һанахада, юушье хубилгангүй зангаарнь, тэрэл болоһон соонь бэшээ гээшэ ха. Эдэ эльгээһэн зүйлнүүд соо темэ (нэгэдэхи ушарта—инаг дуран, хоёрдохи ушарта—һурагшадай ажабайдал) бии, сюжедшье бии. Зүгөөр эндэ эгээл шухалань дутана. Тэрэ юуб гэхэдэ, уран һайханай шэнжэ гэхэ гү, али бүри ойлгосотойгоор хэлэхэ болоо һаа, уран һайханай жанрта хабаатай рассказ үгы. «Ёһотой уран һайханай рассказ болгохын тулада юун хэрэгтэй гээшэб, иихэдээ энэм рассказ болоо гээшэ гү?»—гэжэ эхилэн бэшэгшэдэй бодолгото болодоггүйнь лэ гэмшэмээр юм.

Тииһээ тиитэрээ юун хэрэгтэй юм? Эдэ бүгэдые хурга даран тоолохо болоо һаа, бэлэн юм бээз. Жэшээлхэдэ, үйлын хүгжэлтын шатанууд (композици), хүнүүдэй образ, образой логико, хүнэй сэдьхэл... Эдэ бүгэдые хараадаа абаагүй сагтаа уран зохёолшо, эхилэн бэшэгшэдшье ёһотой зохёол, тобшолходо, рассказ бэшэжэ шадахагүйнь ойлгосотой, яахадааб гэхэдэ, эдээнгүйгөөр болоһон ушарнай ушар зандаал үлэхэ бшуу. Тиихэгүйн тула, уран зохёолшо үйлэ бүхэндэнь, зураглаһан хүн бүхэндөө, тэдэнэй үгэ, хэрэг бүхэндэ досоогоо һанаалһан, түсэблэһэн һанал, түсэбэйнгөө ёһоор тон онсо, өөрсэ шэнжэ, абари, шанар түхөөхэ, тиигээд эдэ бүгэдэеэ нэгэл нарин даа (сюжетнэ лини) утаһаар холбоод хаража үзэхэ, үлүү дутууень тэгшэлхэ ушартай болодог. Буряадай мэдээжэ уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаев залуу зохёолшодтой хөөрэлдэжэ байтараа. нэгэтэ рассказ бэшэлгые шэнэ гэр барилгатай жэшэжэ үзэн, тон ойлгосотой, һонирхолтойгоор домоглоһон байна. Үнэхөөрөөшье гэр барижа байһан хүн хэды сонхо гаргахаяа, хэды шэнээн зузаанаар хүбхэндэхэеэ, ямар шииба шэлэн абахаяа, газааһаань яажа шэмэглэхэеэ, хэды модоор дүрбэн ханынь бодхоохоёо уридшалан һайса бодомжолжо үзэдэг ха юм. Жэшээлхэдэ, нара уруу хараһан ганса сонхо, харин хойшоо хараһан хоёр сонхо огто гаргахагүй. Нимгэхэнээр хүбхэндөө һаа, үбэлдөө дааража зобохо ха юм. Тиихэдэ юрын шииба шэлэнхаар, «оронго шииба» шэлээшэнь холо дээрэ ха юм. Үлүү гоё, газаа талын гоёлтыншье туһань үгы.

Энээн дээрэһээшье хаража үзэхэдэ, рассказшье, гэр шэнги, орёол, оньһон лэ, гайтайл хүдэлмэритэй, һүүлэй һүүлдэ тон харюусалгатай уран һайханай жанр байһаниинь элирнэ бшуу.

Иимэ эрилтэнүүдтэй эбсэхэгүй рассказууд олон, тоншье олоороо редакцида ерэнэ даа. Үшөө нэгэ жэшээ: **Бадма Шойдоков** «Барилгашад» гэжэ рассказаа бидэндэ асараа һэн. Юһэн хуудаһан соо юуншье гэжэ хэлэхэеэ һанаһаниинь ойлгогдохогүйһөө гадна, тэрээн соонь нэгэшье амиды хүнэй биинь мэдэрэгдэнэгүй. Һурагшад хамтаржа, овощ ургуулдаг теплицэ бариха гэжэ шиидэнэ хэбэртэй. Тэрээн лэ тухайгаа хооһон хөөрэлдөө эрхилхэ юм. Теэд композицинь тодо бэшэ, тон балар, нэгэшье образ гаранагүй. Зүгөөр тэрэ теплицэ, ажал, дарханай мэргэжэл тухай юрэ хөөрөөнэй ехэ гээшэнь аргагүй. Бадма Шойдоков үнинэй бэшэдэг, өөрөө багша хүн. Теэд ухибүүдэй психологи зураглахагүйһөө гадна, композицишье һаланаар найруулһаниинь гэмшэлтэй. Энэ рассказайнгаа орондо һургуулиингаа һурагшадай яажа теплицэ бариһан тухай очерк гү, али зураглал бэшээ һаань, үлүү ехэ үрэтэй һэн.

Д. Лыгденовэй (Орлик) «Хоёр нүхэд», Ф. Цыденжаповай (Зэдэ) «Эмшэ басаган», М. Осодоевой (Москва) «Өөрынхи үнэргүй», Б. Банзаракцаевай (Ленинград) «Нюугдаһхай шулуун», Л. Гомбоевой (Мухар-Шэбэр) «Галсан», Ж. Цыдыповай (Ярууна) «Нэгэ һуни...», Г. Даржаевай (Улаан-Үдэ) «Эзэн Доржо эреэн буруу хоёр» болон бусад рассказууд гол түлэб иимэрхүү алдуу дутуунуудтай байна.

Эндэ үшөө хоёр зүйл дээрэ тогтохо хүсэл бии. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, эхилэн бэшэгшэд туужалалгын (повествовани) ая оложо огто шададаггүй байна. Нэгэн гэбэл тон шухала, рассказайнгаа гол зүйл тухай хоёр-гурбахан мэдүүлэлээр хэлэжэрхёод, түгэсхэжэрхихэ, харин тиихэдэ гол удхадаа хабаагүй юумэн тухай хоёр-гурбан хуудаһан дээрэ шашадаг байна. Жэшээлхэдэ, **Л. Гомбоев** «Галсан» гэжэ рассказаа алишье талаһаань ёогүйгөөр эхилнэ. Үбгэ һамган хоёрой хэрэлдээн, тэдэнэй сэдьхэлэй байдал тон этигэмэ хурсаар хэдэн хуудаһан соо үгтэнхэй. Теэд саашадаа автор хоёр-гурбан мэдүүлэл соо тэдэнээ һалгаагаад, олон жэл болоһон хойно уулзуулаад, һамганайнь нюдэнһөө шаналалай уһа дуһаалгажархина. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, залуу бэшээшэд туужалалгын ая даагаагүй, тэрэниие мэдэхэгүй байшоо, тиимэһээнь лэ тэсэбэри дутаа бшуу.

Хоёрдохи зүйл юуб гэхэдэ—хэлэн! Хэлэн, үшөө дахин хэлэн. Һайн жэнхэни буряад хэлэн, үгэнүүд бэшэ, хэлэн хэрэгтэй гэһэн тобшолол өөрөө гаража ерэнэ. Манай үзэмжэдэ табигдаһан рассказуудай хэлэн юрэнхыдөө үгытэй, бүдэхир мохоо байна. Түрэл хэлэн дээрэ зохёол бэшэхэ эрмэлзэлгэ гаргаһан хүн бүхэнэй хүсэлэнтэй һайханда баясаха зуураа, хэлээл шудалая, утыень уудалая гэжэ уряалха хүсэл түрэнэ. Жэшээлхэдэ, **Ф. Цыденжаповай** хэлэн уян нугархай, уран хурса байна, теэд удхань тон һула, найруулгань ехэ бүдэхи. Харин **М. Осодоевой** рассказай удхань, психологиинь талаа муу гэмээр бэшэл даа, теэд... Иимэ «теэдүүдые» илаха ёһотойбди.

Тобшолон хэлэхэдэ, манай редакцида орожо байдаг рассказуудай дунда һула муугаар бэшэгдэһэн зүйлнүүд үшөөл олон, даншье олон байна. Ехэнхи ушарта энэнь юунһээ дулдыданаб гэхэдэ, манай эхилэн бэшэгшэд рассказай жанрай орёое, харюусалгатайе үшөө хүсэд ойлгоогүй аад, үгэ холбоод лэ рассказ бүтээжэрхихэбди гэжэ һанамжалдаг.

Рассказ харюусалгатай, тоншье харюусалгатай жанр даа. Манай литературада түс жанрые хүгжөөхэ гэжэ һанаһан хүн хүдэлхэ, хүдэлхэ, үшөө дахин хүдэлхэ, ородой агууехэ уран зохёолшодһоо, өөһэдынгөөшье мэдээжэ уран зохёолшодһоо һуралсаха, дүй дүршэлыень шэнжэлэн халаха ёһотойнь бүришье арсашагүй даа.

А. Жамбалдоржиев.

Улаан-Удэ хотын Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

Хүүгэдэй саадуудта огород хэрэгтэй

Улаан-Удын хүүгэдэй саадуудта огород тарилган газаашалагдана

Улаан-Удын сэмбын фабрикын дэргэдэхи хүүгэдэй 37-дохи саадай хүмүүжүүлэгшэд болон ухибүүдэй хүсөөр «Хаан-горох» гэһэн шэнэ оперо-онтохон байгша оной май һара соо тэндэ табигдаа һэн. Зүүн-Сибириин библиотечнэ институдай багша Александр Попов хүгжэмыень зохёожо, хүүгэдэй 37-дохи саадай хүдэлмэрилэгшэ Ида Попова либретто болон текстыень бэшээ.

Оперо-онтохоной удхые богонихоноор хэлэхэдэ иимэ:

...Зүжэгэй үйлэ колхозой огород дээрэ болоно. Ургасын һайндэрөөр дашарамдуулан, Кукуруза-хатан, Петрушка, Алтан колос, Обёос-тайжа, Арбуз, Репэ, Үгэрсэ, Морхооб, мүн бусадые Хаан-горох өөрынгөө ордондо уриба ха. Энэ олон айлшадай найрлажа хүхижэ байтарнь, уряалгүй айлшад — бог үбһэд гэнтэ гүйлдэжэ ороод, Кукуруза-хатаниинь буляажа, найр наадыень будүүлигээр эбдэнэ. Заахан колос дайсадай гарта оронгүй тэрьедэжэ гараад, шэнэ хүсэн — залуу үгэрсэнүүдэй армиие дуудан асарна. Хаан-горох эрэлхэг сэрэгшэдээ шадамар бэрхээр ударидан, өөһэдынгөө нүхэдые дайсанай гарһаа мулталжа абана.

Тарияашадай габьяата ажалые магтаһан һүртэ хүгжэм, дуугаар оперо-онтохон дүүрэнэ...

Хүүгэдэй бэшэшье саадуудай хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын педучилищиин багшанар болон студентнэр энэ оперо-онтохоной табилган дээрэ байлсаа һэн. Тэндэ хабаадагшад оперо-онтохониие бултадаа һайхашаажа, хүүгэдэй саад бүхэндэ овощ тариха шухала гэжэ тэмдэглээ һэн. Ухибүүдэй ажал хүмүүжүүлгын хэрэгэй нэгэ хубинь болоношье ха юм.

Хабар үнгэрбэ, зун үнгэрбэ, алтан намар ерэбэ. Ургасын һайндэршье дүтэлбэ. Теэд хүүгэдэй 37-дохи саадайхин (даагшань С. И. Мурашева, ахалагша хүмүүжүүлэгшэнь Л. И. Дмитриева) хэлэһэн үгэдөө мүнөөшье болотор хүрөөгүй, хүүгэдэй бэшэшье саадуудта жэшээ харуулхаар байһан аад, саадайнгаа дэргэдэ огород таряагүй байха юм.

Хүүгэдэй 37-дохи саадай хүмүүжүүлэгшэд огород тариха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулжа, овощ, сэсэг гэхэ мэтые олоор һуулгаха бээз гэжэ бидэ юундэшьеб найдаа һэмди.

— Юундэ саадайнгаа дэргэдэ огород таринагүй гээшэбта? Угайдхадаа үрэ жэмэстэ модошье газаагуураа һуулгахадатнай яаха юм? — гэжэ саадые даагша Мурашеваһаа асуухада:

— Бидэ огород тарьяад юу хэбэ гээшэбибди, колхоз, совхозууд тарина бээзэ,— гэһэн харюу хэлээ һэн.

Хүүгэдэй саадуудта огород тарихада ямар туһатайб гэжэ тэдэнэр мүнөө болотор мэдэнэгүй гээшэ гү? Ядахын сагта бишыхан огородһоо шэнэ овощ абажа байхада, ямар аятай, зохидшье гээшэб. Октябрьска районой хүүгэдэй дүрбэдэхи саадта багахан огород таринхай юм. Харин бэшэ хүүгэдэй 24 саад огород тариха гээшые оройдоошье ухаандаа оруулаагүй байһаар.

Ородой агуухэ педагог К. Д. Ушинский өөрынгөө зохёолнууд соогоо хүүгэдэй ажалай хэды шэнээн туһатай, удха шанартай байһые тэмдэглээ һэн. Теэд манай хүүгэдэй хүмүүжүүлэгшэд энэ хэрэгые тооногүй. Хүүгэдэй саадай ямаршье заахан участок дээрэ огород тарижа боломоор.

Хүүгэдэй 60-дахи саадта (даагшань нүхэр М. А. Мошкович) нэгэ заахан участок бии аад, тэндэнь юуншье тарягдаагүй байна. Хүүгэдэй 63-дахи (Силикатный тосхон), 13-дахи (мелькомбинат), 55-дахи саадууд огород тариха хэрэгтэ мүн лэ һаналаа табинагүй.

Ухибүүдые багаһаань эхилжэ ажал хүдэлмэридэ һургаха, дуршуулхэ гээшые хүмүүжүүлэгшэ бүхэн шухала хэрэгтэ тооложо, хүүгэдэй саадуудай дэргэдэ огородуудые таридаг болохо ёһотой. Энэ асуудал мүн хүдөөгэйншье хүүгэдэй саадуудта сэхэ хабаатай ха юм. Хүүгэдэй хүмүүжүүлгын гол асуудалнуудай нэгэн — хүүгэдэй ажал тухай асуудалые Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерство хаража үзэхэ, тусхай анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

И. Романов.

Хэзээ дүүргэгдэхэ барилгаб?

Яруунын Тэлимбэ тосхондохи һургуулиин шэнэ байшан 1961 онһоо баригдажа эхилээн юм. Тэрэ сагһаа хойшо мүнөө тэбхэр хоёр жэл үнгэрөө. Энэ байшан мүнөөшье баригдажа дүүрэхээр бэшэ. Хэрбээ энэмнай саашадаа иимэ янзаар баригдаха болоо һаа, үшөөшье хоёр жэлэй хугасаа соо дүүргэгдэхэгүй ха гэжэ һанагдана.

Тус байшангые дары түргэн барюулхын тула энэ һургуулиин директор дээдын эмхи зургаануудта оло дахин хандаһан байха. Жэшээнь, Гэгээрэлэй министерствэдэ, «Бурятцелинстрой» зургаанай хүтэлбэрилэгшэдтэ, Хориин үйлэдбэриин управлениин парткомдо энэ барилга тухай хэдэ дахин һануулагдаа һэн. Хэды тиигэбэшье, эдэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд «шэхэ дүлии, нюдэ балай гэһэншүү» байһаар. Энэ барилгые түргэдхэхэ талаар таараха хэмжээн мүнөө хүрэтэр абтанагүй.

Гэхэ зуура һургуулиин байра хуушаржа, үмхиршэһэн дээрэһээ һандаржа унахаяа байна.

Энэ байшан хэзээ баригдажа, ашаглалгада тушаагдахань бэ гэжэ Гэгээрэлэй министерствэһээ асуугдана.

В. Алсыева,
эхэнэрнүүдэй Соведэй гэшүүн.

Саг болзортонь асардаг болыт

Зунай гү, али үбэлэй сэлмэг үдэрнүүдтэ манай Баргажан нютагай почто таһалгаряагүй самолёдоор асарагдадаг. Тиимэһээ республикын газетэнүүд хэблэгдэһэн үдэртөө, «Правда», «Известия» болон бусад түбэй газетэнүүд нэгэ үдэр үнгэрһэн хойно уншагдадаг.

Гэбэшье сагай ударилай муу байһан дээрэһээ, самолёдой ниидэхэ аргагүй байгаа һаа, почтомнай болзортоо асарагдадаггүй юм. Зарим үедөө 4—5 үдэр гү, али недели үнгэрһэн хойно газетэ, журналнуудые абадагбди. Энэнь бидэ уншагшадта ехэ таарамжагүй. Тиимэһээ республикын хэлхеэ холбооной управлени холын хойто нютагуудта саг болзор соонь газетэ, журналнуудые хайшан гэжэ эльгээхэ тухай бодожо үзэг лэ. Минии һанахада, почто зөөдэг автомашинаар газетэнүүдые эльгээдэг байбал болохо һэн ха.

Д. Гыргенов.

Мүнөөдэр выставкэ дээрэ

Ородой шэдиин үргэлжэлэл

Англи, куба, аргентин, норвег, негр, француз мэтын олон янзын үндэһэ яһатанай үдэр бүри үзэгдэдэг тиимэ нэгэ газар Москва хотодо бии юм... Ород, грузин, узбек, казах гэхэ мэтын манай ороной бүхы арадуудай түлөөлэгшэд эндэ бүришье олоороо харагдадаг байха юм. Энэмнай СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ — ВДНХ гээшэ.

Тус выставкые жэл бүри 8 миллион хүрэтэр хүн харадаг юм. Эндэ хүн зон үргэлжэ дүүрэн байдаг. Олохон москвичууд амархаяа тиишэ ерэдэг. Нилээд олон хүнүүд магазинуудаар ябахаяашье хүсэдэг. Москвагаар халта дайраад ошохо гэһэн хүнүүд Кремль, Третьяковкые, Ленинскэ хадануудые заатагүй харадагтаал адляар, ВДНХ-да заабол ерэдэг юм. Экскурсяар ерэгшэдые асарһан автобусууд илангаяа һайндэрэй үеэр выставкын үүдэндэ олон байдаг.

Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ дээрэ суглаа, конференцинүүд, мэргэжэлтэдэй уулзалганууд үдэр бүри үнгэргэгдэнэ. Тиин выставкэ гээшэмнай арад зоной дүй дүршэлэй ёһотойл университет хаям даа.

Иимэ выставкэ нээхэ тухай дурадхал дүшэн жэлэй саада тээ оруулагдаһан юм. В. И. Ленин энэ дурадхалые эдэбхитэйгээр дэмжэһэн. «Выставкые ехэ удха шанартай гэжэ тоолоном... Эрхим амжалта тэрэнэй туйлахыень үнэн сэдьхэлһээ хүсэнэм», — гэжэ Ленин багша тэрэ үедэ бэшээ һэн. 1923 ондо нээгдэһэн Хүдөө ажахын болон кустарна промышленностиин выставкэ мүнөөнэй саг үргэлжэ харуулагдадаг выставкын эхиниинь байгаа.

Мүнөөнэй выставкэ дээрэ 100 мянган экспонадууд табяатай. Эдэнэй эгээн һонининь алинь гээшэ хаб? Таанар өөһэдөө ямар асуудалаар һонирходогбта, тэрээнһээл болохол даа. Багша гү, али шахтёр, ангуушан гү, али врач, һаалишан гү, али летчик — алишье мэргэжэлэй хүн энэ выставкэ дээрэ өөртөө һонирхолтой юумэ олохо байха.

Теплоходууд уһан дээгүүр тамардаг гэжэ бидэ булта мэдэдэг, энээндэ дадашаһаншье гээшэбди. Харин выставкэ дээрэ агаараар тамаржа ябаһан онгосо хараха байхат. Тиимэ онгосо хайрдаха газардаха болоходоо агаарта дэгдэн, хуурай газарые дабаад, саашаа тамаржа ябашана. «СССР-эй транспорт» гэжэ павильон соо мүнөө дээрээ иимэ онгосын имагтал хэбынь харуулагдана. Теэд иимэ түхэлэй томо томо онгосонууд һаяһай хэгдээд, туршагдажа байнхай. Иимэ гайхамшагтай онгосоор аяншалжа ябаа хада гоёл ааб даа!

Тэһэрэлгын хүсые шэнээр хэрэглэхэ ябадалтай танилсахада баһал һонин бэшэ аал? Түмэрэй шэрээдэһэнүүдые тон бүхөөр ниилүүлхэ хэрэгтэ эрдэмтэд тэһэрэлгын ехэ хүсэ ашаглана.

Газай түрилтын хүсые промышленностьда хэрэглэхэ тухай Харьковай авиациин институдаархинай шэнэ хүдэлмэри баһал олон хүнинэ һонирхуулха байха. Агаарай түрилтын хүсые-энээнһээ урагша реактивна-двигательнүүдтэл хэрэглэдэг бэлэй. Агаар бензин хоёрой холисолдоһон тон халуун долгин секунда соо 1350 метр түргэнөөр камера сгоранниһаа гараад, 1400 градус хүрэтэр халадаг байна. Энэ халуун долгин хада уулын хатуу малтамалнуудые, хүйтэн газар, бетон мэтые нүхэлхэ малтахадаа хэрэглэгдэмээр бэшэ ха гү?.. «Хэрэглэжэ болохо», — гээд харьковайхин харюусаа. Тиин энэ хүдэлмэрэе арадай ажахын выставкэ дээрэ харуулна.

Хүдөө ажахытай һайса танил бэшэ хүнүүдшье хүдөө ажахын шэнэ шэнэ машина, техникэ малай фермэ гэхэ мэтые хараад сехэтэ баясана. Тусгаар автомадууд тахяа шубуудта уһа, тэжээл оньһон аргаар дамжуулан үгэнэ, клеткэ соо үндэгэлһэн тахяагай үндэгэнүүд хобоо соогуур мухаряад гарана. Энэ хүдэлмэриин нигэжэ оньһожоруулагдаһан дээрэһээ, аяар 10 мянган тахяае гансал хүдэлмэришэнэй харууһалжа шададаг байһаниинь гайхалтай бэшэл даа.

Ажалай бүтээсые арба, хори, зуу гү, али бүришье ехээр хайшан гээд дээшэлүүлхэб гэжэ выставкын бүхы таһалганууд харуулна. Фермэнүүдтэнь орожо үзыт. Тэндэ «Карусель» гэдэг түхеэрэлгын ашаар нэгэ һаалишан 150—180 үнеэ һаажа шадаха юм! Гахайн фермэ дээрэ гансашье хүн харагданагүй: гахайшад ондоо таһалга соо, оньһон механизмуудай хажууда байгаад ажаллана. Үнэхөөрөөшье, дунда эрдэмтэй гахайшан, һаалишан, механизатор гээшэ бүри һаяар үсөөн болохоёо байнал.

Мүн хилын саанахи мэргэжэлтэдэй түрүү дүй дүршэлшье выставкэ дээрэ харуулагдана. Шэнэ Зеландиин хони хайшалагша Годфри Боуэн гэгшэ һаяхан эндэ өөрынгөө мэргэжэл шадабарие харуулаа. Энэ хүн нэгэ хониие дунда зэргээр оройдоол гансахан минута соо хайшалаа. Энэнь урдынхиһаа 20—25 дахин түргэн гээшэ ааб даа! Хайшан гээд иимэ түргөөр хайшална гээшэб? Боуэн гэгшэ малай бэеые эрхим һайнаар мэдэдэг болоһон байна. Энэнь жэлдээ 20 мянган хони хайшалхадань туһа болоно. Шэнэ Зеландиин айлшан «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар миинтэ шагнагдаагүйл байха.

Саг жэлэй хубилхатай хамта, выставкэшье ажал хүдэлмэрээ баһал хубилгана. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй туйлалтануудые шудалхада, экскурсиһаа гадна, мүн арадай ажахын элдэб һалбариин мэргэжэлтэдэй семинарнуудшье туһална. Энээнтэй нэгэн хамта шэнэ машина, приборнуудай тематическа выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ юм. Тэдэ выставкэнүүд промышленность болон хүдөө ажахыда бии байгаа эрхим бүхы юумэнүүдые харуулжа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэдэ туһалха байна. Иигэжэ эрхим мэргэжэлтэдэй дүй дүршэл болон амжалтануудынь богонихон болзор соо бултанай хэрэглэмээр зүйл болохо юм.

Тематическа выставкэнүүд эгээн түрүүшээр үйлэдбэриин тусгаар һалбаринуудта ажалладаг хүнүүдые һонирхуулна ааб даа. Зүгөөр выставкэ дээрэ баран бүхы хүнүүдые һонирхуулмаар экспонадууд болон павильонуудшье бии юм. Энэнь замбуулин руу ниидэлгын туйлалтануудые харуулһан павильоной залнууд болоно. Замбуулинай онгосонуудай болоод планетэнүүд хоорондын станцинуудай саашадаа ямар маягтай байхань эндэ харуулагдана. Магад иимэ онгосонууд болон станцинуудые манай үрэ сададаршье хэрэглэхэ аалам.

Баһа нэгэ павильондо ороод, хүнүүд атомай нюусатай танилсаха байна. Эрдэм, наукын эди шэдинь хүнэй хүсэ шадалые хизааргүй ехэ болгоно гэжэ энэ павильоной экспонадууд харуулна.

Химиин павильоной хажуугаар ябаад досоонь орожо харангүй хэншье үнгэрхэгүй байха. Һаяын сагта химиин ямар гайхамшаг һайн юумэ бүтээхэ байһыень тоолжо барашагүй. Үзэсхэлэн гоё бүд, элдэб онгосо кораблынууд, шуһанай һудаһануудые һэлгэдэг зүйлнүүд, гэр байра, гутал хубсаһа гэхэ мэтэнүүд — химиин ашаар хэгдэхэгүй юумэн гэжэ дэлхэй дээрэ олдохогүй гээшэ ха даа!

Хаан хархис засагай гэмээр, дайн байлдаанай үеэр һандаргагдаһан, үгырһэн манай ороной хайшан гээд баян дэлгэр байдалтай, бата ехэ хүсэтэй болоһон тухай «Ородой шэди» гэжэ нэрэтэй фильм бии һэмнай. Теэд энэ фильм соо харуулагдаад дүүрэһэн үеһөө хойшо бидэ улам түргэнөөр урагшаа дабшажа ябанабди. Ородой шэди үргэлжэлһөөр байна гэжэ выставкэ эли тодоор харуулна.

П. Рогозинский.

ЦЕЛИННЭ ХИЗААР. Кустанайска областиин совхозуудта худалдаа наймаанай эмхи зург... жэл бүри олошоржо байна. Демьяновска үйлэдбэриин управлениин Ново-Покровско совхозой т... до мүнөө жэл шэнэ универмаг нээгдээ. Энэ магазинда элдэб янзын табан таһаг бии. ... дээрэ: эд бараанай, оёгдомол хубсаһанай таһаг.

ТАСС-ай фотохрон...

Һуралсалай жэлэй урда тээхэн...

РСФСР-эй политехническэ болон шэнжэлхы эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй үүсхэлээр нёдондо хуули ёһо шудалха ниитын университет эмхидхэгдэһэн байгаа. Университедтэ 100 гаран хүн һуралсажа, тэрэниие дүүргэһэн байна. Мүнөө жэл тэрэ университет һуралсалаа үргэлжэлүүлэн, гараха октябриин нэгэнһээ хүдэлмэрээ эхилхэнь.

Университедтэ арадай дружиннигуудай, тэрэнэй командирнуудай, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэнэр болон гэшүүдэй хүдэлмэри, ажалай ёһо гурим тухай хуулинуудые шудалха факультедүүд нёдондонойхидоол адляар хүдэлмэрилхэ.

Һуралсалай энэ жэлдэ Улаан-Үдэ городой арадай дружинануудай командирнууд, гэшүүд, дружинын штабуудай начальнигууд, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэнэр болон гэшүүд, профсоюзуудай фабрично-заводской болон месткомой хүдэлмэрилэгшэд, предприяти, эмхи зургаануудай кадрын таһагай болон бусад хүдэлмэрилэгшэд ниитын, кооперативна ... зургаануудай хүтэлб... шэд университедтэ һур... байна.

Республикын прок... рын, Верховно Сүүдэй ... хуулиин хэрэг эрхилхэ ... газарнуудай харюуса... хүдэлмэрилэгшэд уни... тедэй хэшээл үнгэрг... хабаадуулагдаха байна...

Г. Ба...

Нютагай хэлэ шэнжэлэлгэ...

Буряадай комплексно эрдэм шэнжэлэлгын институдай хэлэ бэшэгэй таһагай бүлэг хүдэлмэришэд һарын туршада Хориин буряадай нютаг хэлэлгэ шэнжэлхээ мордобо. Энэ отрядые хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ц. Б. Цыдендамбаев хүтэлбэрилнэ.

Тиихэдээ Загарайн аймагай Эрхирэг тосхонһоо эхилээд Ангир болон Доодо Гол хүрэтэр Хориин—Хүрбэ, Үдэ, Чисаана, Худан, Ярууна, Хэжэнгэ болон бусад нютагуудаар ябаха.

Эдэнэр Хори хэ... абяанай үгүүлэл, тэрэн... со зүйлнүүдые тэмдэ... хори буряадай уг ... үльгэр тужа, домог б... магнитофон дээрэ элдэ... рэлдөө, дуу, онтохо, ... үгэ болон таабаринууд... шэжэ абаха юм. Сугл... даһан материалынь «... дай нютаг хэлэн боло... лэлгэнүүд» гэһэн худэ... дотор хэрэглэгдэхэ бай...

Н. Дуг...

Хилын саанаһаа

Табан тубиин журналистнуудай уулзалга Алжирай газар дээрэ боложо байна

АЛЖИР, сентябриин 25. ТАСС-ай корреспондент А. Токарев иигэжэ мэдээсэнэ: журналистнуудай уласхоорондын хуралдаанда хабаадагшад Алжирай газар дайда дээрэ хоёрдохи үдэрөө айлшалжа байхадаа тус ороной социалис секторэй предприятинуудтай танилсаба. Аиссат Идир гэжэ кооперативна ажахыда ерэжэ эдэнэр хараба. Тус ажахыда худалдаа наймаанай, промышленна болон хүдөө ажахын предприятинууд ородог юм. Блида гэжэ городто центртэй тус ажахын отделенинүүд Алжирай бүхы газар дайда дээгүүр таранхай. 50.000 хүдэлмэришэд, феллахууд энэ ажахыда хүдэлжэ байдаг.

Журналистнууд нэгэ иимэ мартагдашагүй үйлэ хэрэгтэй ушарба: кооперативай нэгэ предприяти, энэ оронһоо зугадажа арилһан француз Рамит гэгшын мэдэлдэ байһан Жирондо гэжэ гостиница «Патрис Лумумбын» гостиница гэжэ нэрлэгдэбэ.

Уулзалгада хабаадагшад тус кооперативай мал ажалай фермэнүүдые, архиин ба консервын заводуудые, унда гаргадаг заводые болон бусад магазинууд, худалдаа наймаанай баазануудые хараба.

Энээнэй урда тээ Францийн миллионер Боржо гэгшын мэдэлдэ байһан, мүнөө кооперативна томо ажахы болоһон «Ла Трапп» гэдэгтэ уулзалгада хабаадагшадта обед үгтэбэ. Национальна хүтэлбэриин министр Шериф Белькасем гэгшэ энээндэ байлсаба.

Алжирай революциин баатар, Францийн колонизаторнуудай зобоожо алаһан хүнэй нэрээр нэрлэгдэһэн Заган гэжэ хүүгэдэй байшан ерэжэ, журналистнар хараба. Оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлдэ наһа бараһан хүнүүдэй 350 үхибүүд эндэ хүмүүжүүлэгдэжэ байна.

Уулзалгада хабаадагшадта үдэшэлэн Алжирай арадай дуунай концерт харуулагдаба.

Москвагай договорто үшөө нэгэ гүрэн гараа табиба

ВАШИНГТОН, сентябриин 24. (ТАСС). Агаарта, замбуулинай дайдада, уһан доро ядерна туршалга хорихо тухай Москвагай договорто Гватемала гараа табиба.

Грециин правительство тушаалһаа бууба

АФИНЫ, сентябриин 25. (ТАСС). Правительствын тушаалһаа бууһан тухай мэдүүлгэ Грециин премьер-министр Пипинелис мүнөөдэр корольдо барюулба гээд «Неа» газетэ онсо яаралтайгаар гаргаһан номертоо мэдээсэбэ. «Национальна радикальна союз», «центрэй союз», прогрессистнүүдэй парти гэдэг буржуазна политическэ партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн дээрэ иимэ юумэн болобо. Энэ зүблөөн орон доторхи байдал зүбшэн хэлсэхээ сугларһан байгаа. 3 часһаа үлүү саг соо зүблөөнэй үргэлжэлөөшье һаань, тэрээндэ хабаадагшад ямаршье шиидхэбэри абажа шадабагүй. Тусхай ямаршье мэдүүлгэ хэгдээгүй. Правительствын тушаалһаа бууһан тухай шиидхэбэри король абаха юм гү, али үгы гү, тэрэнь үглөөдэр эли болохо гээд «Неа» газетэ мэдээсэбэ.

Доминиканска республикын правительство тушаалһаа бууба

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 25. (ТАСС). Доминиканска республикын президент Хуан Бош, энэ гүрэнэй правительство армиин командованиин нүлөөн доро мүнөөдэр тушаалһаа бууба. Информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор орон доторхи засаг түрэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гарта оробо.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 25. (ТАСС). Орон доторхи засаг түрые мэдэлдээ абаһан Доминиканска республикын зэбсэгтэ хүсэнүүд коммюнике толилбо. Республикын дотоодын асуудалнууд «конституциин ёһоор шиидхэгдэжэ шадахагүй байна».

Кубын премьер-министр Фидель Кастрые дэмжэдэг коммунис болон бусад парти хуулита буса гэжэ соносхогдобо гээд коммюнике соо хэлэгдээ гэжэ АП агентство мэдээсэбэ.

Бонной канцлер сэхэ руунь мэдэрбэ

БОНН, сентябриин 25. ТАСС-ай корр. Ю. Борисов иигэжэ дамжуулна. Парижда генерал Де Голльтой һаяшаг хэһэн нюуса хэлсээнүүдэй хүшэгые Баруун Германиин канцлер Аденауэр нэгэ бага үргэбэ. Бэеэ дааһан «Европын атомна хүсэнүүдые» байгуулха тухай хөөрэлдөөн Парижда болоо гээд ХДС-эй парламентска фракциин заседани дээрэ канцлерай хэлэһэн үгэһөө эли болобо. Де Голлиин дурадхалнуудые Аденауэр бүрин хүсэд һайшааһан байгаа ха. «Европын атомна хүсэнүүдтэ» Францийн национальна ядерна хүсэнүүдые оруулха тухай Францийн дурадхалые Бонной канцлер угаа шухала гэжэ тоолобо. Францийн түсэб «аалин зохид байдалда шэнжэлэн үзэгдэхэ ёһотой» гэжэ тэрэ хэлэбэ. Францийн правительствын эдэ түсэбүүдые бэелүүлхэдэ бундесвертэ атомна зэбсэг гартаа абаха арга боломжонуудай нэгэн бии болоно гэжэ Бонндо харана.

Уласхоорондын байдалые муу хэбэртэйгээр Аденауэр зорюута харуулһан байна. Дайн байлдаанай аюулые зайсуулха арга боломжо тухай хэлсэгдэжэ байһан асуудалые «шахардуу шанга байдал һуларуулха тухай шашалдаан» гэжэ нэрлэбэ. Коммунизмда эсэргүү шэнжэтэй франко-баруун Германиин сэрэгэй политическэ союзые Аденауэр дахяад һайрхан магтаба. Тиихэдээ «зүүн зүгэй нүлөөндэ» Франци Баруун Германи хоёр хоюулаа зүришэн зогсоно.

Коммунизмда эсэргүү шууяа улам һэдэрээн, Бонной канцлер Советскэ Союзда эсэргүү элдэб худал хуурмаг юумэ шашажа ороһон байна. «Өөһэдынгөө һанал хүсэлэй ёһоор советүүд өөһэдынгөө договорнуудые таһалдаг юм гээд бидэнэр мэдэнэбди, — гэжэ энэ хүн мэдүүлбэ». Нэгэ хэдэн һарын урда тээ Баруун Германиин правительство ФРГ Советскэ Союз хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай договорые сэхэ эбдээд, булад хоолойнуудые СССР-тэ эльгээхые хорюулһан хүн эгээл иигэжэ хэлэжэ байна бшуу.

Вашингтондо президент Кеннедитэй үсэгэлдэр хөөрэлдэхэдөө Баруун Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Шредер «НАТО-гой олон оронуудай хабаадалгатай атомна хүсэнүүдые» байгуулха түсэб тухай асуудал дахин табиһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан, «Нейе Рейн-Цейтунг» газетэ иигэжэ асууна: «федеральна правительство хоёр тээшээ хүдэлнэ бэшэ юм аа гү»: эндэ НАТО-гой зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай, нүгөө тээгээ Де Голлиин түсэбүүд тухай хүдэлжэ болоно ха.

ЯПОН. Иокосука, Сасебо гэжэ портнуудта олон хүнэй хабаадалгатай митингнүүд болобо. Эб найрамдал аршалан хамгаалхын түлөө, Америкын самолёдуудые — ядерна зэбсэг зөөгшэдые Японой газар дээрэ байлгахагүйн түлөө, США-гай уһан доро ябадаг атомна лодконуудые байлгаха баазануудые Японой эрье шадар барюулхагүйн түлөө тус оронойажалшад эрид шууд тэмсэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Зураг дээрэ: Иокосука гэжэ портдо боложо байһан митинг харуулагдана.

Джапан Пресс — ТАСС-ай фото.

Алжирай министр уулзалга хэбэ

АЛЖИР, сентябриин 25. (ТАСС). Алжирай Арадай Республикын национальна хүтэлбэриин министр Шериф Белькасем үсэгэлдэр үдэшэ журналистнуудай бүхэдэлхэйн III уулзалгада хабаадагшадтай уулзаба. Республикын президент Ахмед Бен Белла, Алжирай олониитын, хэблэлэй түлөөлэгшэд энэ уулзалгада байлсаба.

Хани халуун оршон байдалда уулзалга үнгэрөө.

США-гай президент Кеннедиин мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, сентябриин 25. (ТАСС). Гүрэн соогуураа аяншалжа ябаһан США-гай президент Кеннеди ядерна зэбсэг туршалга хорихо тухай договорые США-гай сенадай эсэслэн баталһан шиидхэбэри абаһандань сэдьхэлээ ханажа байһан тухайдаа Ньюбергедэ үсэгэлдэр мэдүүлгэ хэбэ.

Хоёр партинуудай сенаторнуудай үни удаан саг соо һайса зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр тус договорые дэмжэһэн ушар хадаа энэ договорые олониитын зүгһөө үргэнөөр дэмжэжэ байһые харуулхаһаа гадна, мүн хамтын һанал бодол мэдүүлнэ, энэ документ хадаа Холбоото Штадуудай, бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада харюусана гэжэ гэршэлнэ бшуу.

Вашингтон хашалта хэбэ

ЛОНДОН, сентябриин 25. (ТАСС). Шэнээр байгуулагдаһан Малайзиин федерацида, Англида Индонезиин ямараар хандадаг байһые элирүүлтэрээ Индонезидэ экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай һаяшаг хэлсэгдэһэн хэлсээгээ дүүргэхэһээ Холбоото Штадууд арсаба.

Мүн энэ жэлэй июль һарада баталагдаһан, Индонезидэ 50 миллион доллар урьһаламжа үгэхэ тухай хэлсээгээр үгтэхэ мүнгэ зөөри зогсоогдобо гэжэ уласхоорондын валютна жасын түлөөлэгшэд Индонезиин правительствада мэдүүлбэ гээд Вашингтонһоо абтаһан Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Тэйлор Макнамара Сайгон ерэбэ

ЛОНДОН, сентябриин 25. (ТАСС). США-гай оборонын министр Макнамара, штабуудай начальнигуудай комитедэй түрүүлэгшэ М. Тэйлор тусхай хэрэгээр Сайгон үсэгэлдэр ерэбэ гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Америкэдэ нюуса хэмэл одон табигдаба

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 24. (ТАСС). Ванденберг гэжэ (Калифорни штат) агаарай сэрэгэй баазаһаа хойто орбита тээшэ нюуса хэмэл одон табигдаба. Энээниие табихын тулада «Тор-Агена» гэжэ ракетэ хэрэглэгдээ һаабза гэжэ тухайлагдана.

Ямар һонинтой ерэгшэ ааб...

Республикын эгээн холын Аха нютагаархин урдань Улаан-Үдэһээ ябуулагдаһан почтые арба хоноһон хойно, зарим ушарта һара болоод абадаг байгаа. Аха, Моондо хоёрой хоорондо аяар 200 километрэй газарта эмээл морёор ябажа асарагдаһан почтын ээдтээ хүргэгдэтэр иимэ удаан саг үнгэрэгшэ һэн.

Мүнөө манай эндэ почто самолёдоор асарагдахаһаа байтагай, хүнүүдшье агаарай замаар аянда мордоно. Аха нютагай ажалшад Улаан-Үдэдэ хэблэгдэһэн республикынгаа газетэнүүдые гараһан тэрэ үдэртэнь уншаха аргатай болоһоор үнихэнэй.

Тарган сүүмхэ табхайтар үргэлһэн хүнэй харагдахалаар:

— Зинамнай ямар һониниие асарагша ааб, — гэлдэн Орлик тосхоной зон тэрэниие ехээр хүлеэдэг. Энэмнай Орлигой хэлхеэ холбооной таһагай почтальон Зинаида Бутыевна Доржиева. Арбаад жэлэй туршада почтальоноор хүдэлмэрилһэн нүхэр Доржиева ерэһэн телеграмма, бэшэг, газетэ, журнал бусадые абтаһан дар... ээдтэнь хүргэжэ, тэ... сехээр һонирхуулдаг ... юм.

Зинаида Бутыевна ... зөөхынгөө хажуугаар ... журнал захюулха хүд... ябуулдаг байна. Ти... эндэ газетэ, журнал ... захигдана.

Д. Дуг...

Са... ула...

Улаан-Үдын гидрометео... рнин мэдээсэһэнэй ёһоор ... республика доторнай үүл... байха. Байгал шадарай р... та бага зэргэ бороон ... хүлеэгдэнэ. Баруун тээһэ... зэргээр һалхилха. Үдэртөө ... градус дулаан байха.

Сентябриин 28—29-дэ ... лика доторнай үүлэтэйшэ... газарта үглөөгүүр бага з... роон орожо магад. Бару... һээ дунда зэргээр һалхил... то аймагуудта һүниндөө 3... дус хүйтэн, бэшэ аймагу... градус хүйтэн, үдэртөө ... градус дулаан байхаар хү...

Редактор Ц. О. ОЧИ...

Хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэ... почтальонуудай анхаралда

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэ... дэмэл редакци 1963 оной дүрбэдэхи кварталда «Б... үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдые түргөөр, оло... рааха конкурс соносхоно.

Кварталай туршада 200 газетэ тарааһан оло... түлөөлэгшэд, почтальонууд тус бүридөө 10 ... гөөр шагнагдаха. 150 хэһэг газетэ тарааһан хүнүү... хэриг 50 мүнгөөр, 100 хэһэг тараагшад 5 түхэригөө... нагдаха байна.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ул... улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ...тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—... отделов: сельскохозяйственного производства и пар... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и ...ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеолог... —24-74, советского строительства и быта—34-93, ра... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и пере... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу... Бурятской АССР.

Н00536. Зак. № 509...